

Opracowano jednolity tekst Uchwały Nr XVII/93/04 Rady Gminy Lubawa z dnia 30 czerwca 2004r. w sprawie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lubawa, z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej Uchwałą Nr XXXI/175/05 Rady Gminy Lubawa z dnia 27 października 2005r. w sprawie zmiany Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lubawa

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY LUBAWA

**WARMIŃSKO – MAZURSKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO
S.A. W OLSZTYNIE**

OLSZTYN 2004

SPIS TREŚCI

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	3
II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU.....	3
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.....	3
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	5
3. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	17
4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	19
a) uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.....	19
b) infrastruktura techniczna.....	22
c) własność nieruchomości.....	28
d) stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....	30
e) identyfikacja problemów.....	32
5. GOSPODARKA.....	34
a) główni pracodawcy, ilość osób zatrudnionych w danych sektorach.....	34
b) struktura podstawowych branż na terenie gminy.....	35
c) identyfikacja problemów.....	40
6. SFERA SPOŁECZNA.....	41
a) sytuacja demograficzna i społeczna terenu.....	41
b) warunki i jakość życia mieszkańców.....	45
c) bezrobocie.....	50
d) grupy społeczne wymagające wsparcia.....	53
e) identyfikacja problemów.....	55
III. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE.....	56
1. CELOWOŚĆ ZADAŃ PLANOWANYCH DO REALIZACJI.....	56
2. LISTA ZADAŃ.....	58
3. INNE PROPONOWANE FORMY AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (WSPÓŁPRACA MIĘDZYKRAJOWA).....	60
IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW.....	65
V. POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE MINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.....	73
VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	76
VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006 ORAZ 2007 – 2013.....	79
VIII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA PLANU.....	99
IX. SPOSOBY OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	103
X. ZAŁĄCZNIKI.....	106

I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Obszarem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy będzie gmina wiejska Lubawa. Plan rozwoju lokalnego obejmuje lata 2004 – 2013, przy czym został on podzielony na dwa okresy: lata 2004 – 2006 oraz lata 2007 – 2013.

II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu

1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Lubawa leży w południowo- zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, we wschodniej części powiatu iławskiego. Gmina zajmuje obszar 237 km² z tego 18807 ha stanowią użytki rolne, 3035,9 ha – lasy. Gmina Lubawa graniczy z gminami:

Od północy gm. Ostróda

Od południa: gm. Nowe Miasto Lubawskie, Grodziczno, Rybno

Od wschodu: gm. Dąbrówko

Od zachodu: gm. Iława

Mapa administracyjna (C) IMAGIS 2003

W skład gminy Lubawa wchodzi dwie jednostki fizyczno-geograficzne: południowo-zachodnia część Wzgórz Dylewskich jako tzw. Garb Lubawski oraz Dolina Drwęcy. Powyższe dwa mezoregiony wchodzi w skład makroregionu Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego.

Przez miasto, położone malowniczo na wysokości 145 m n.p.m. przepływa rzeczka Sandela, która wraz z okalającą miasto Elszką wchodzi w skład dorzecza Drwęcy. Wzniesienia wraz z ich najwyższym punktem oddalonym od miasta o 17 km (Dylewska Góra) tworzą Garb Lubawski.

Aktualnie gminę zamieszkuje 10728 osób w 37 miejscowościach, które tworzą 27 wsi sołeckich, a ich rozmieszczenie przedstawia mapa

Źródło: strona internetowa Gminy Lubawa

2. Środowisko przyrodnicze

Budowa geologiczna.

Obszar gminy Lubawa w większości położony jest w obrębie Garbu lubawskiego, z wyjątkiem części zachodniej-, która leży w Dolinie Drwęcy.

Powierzchnia terenu została ukształtowana przez lądolód zlodowacenia północnopolskiego, głównie w jego fazie poznańsko-dobrzyńskiej.

Wschodnia część gminy to w przewadze pagórkowata morena czołowa, o intensywnie zróżnicowanej rzeźbie, której powierzchnia usytuowana jest na wysokościach 190-240m nmp. Część środkową gminy tworzy w przewadze falista wysoczyzna moreny dennej, której powierzchnią zawiera się ogół na wysokościach 130-180m nmp. W podłożu dominuje glina zwałowa, lokalne piaski lodowcowe.

W części zachodniej gminy- w rejonie równinnej Doliny Drwęcy, występują najniższe partie terenu 80-120m nmp. Jej obrzeża stanowią piaski wodnolodowcowe, a części centralne zajmują młodsze osady rzeczne i holocenijskie torfy. Fragment południowo-wschodni terenu gminy w rejonie Rumienicy, buduje falisty piaszczysty zandr, osadzony przez wody lodowcowe. Miąższość utworów czwartorzędowych na terenie gminy jest zróżnicowana. Waha się w granicach ok.150-250 m. Przez obszar gminy (z północnego zachodu na południowy-wschód) przechodzi depresja rozwinięta w utworach trzeciorzędowych. W osi tej depresji, przebiegającej na linii Rodzone-Lubawa-Tuszewo, miąższość utworów polodowcowych należy do znaczniejszych na terenie gminy. Również znaczniejsze miąższości osadów czwartorzędowych występują w rejonie Wzgórz Dylewskich, we wschodniej części gminy. Powierzchnię podczwartorzędową stanowią osady trzeciorzędu. Obszar leży w syneklizie perybałtyckiej platformy wschodnioeuropejskiej. Łączna miąższość skał osadowych, osadzonych w trzech erach geologicznych: paleozoicznej, mezozoicznej i kenozoicznej, może wynosić około 3-4km. Poniżej zalega prekambryjskie podłoże krystaliczne.

Gleby

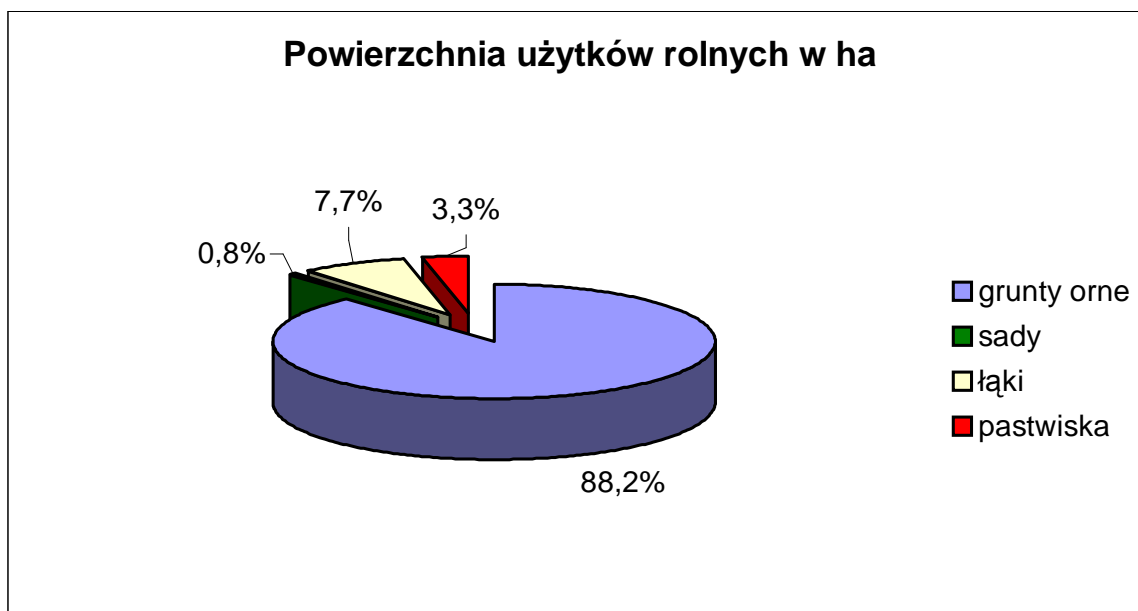
Gmina Lubawa ma charakter rolniczy. W strukturze użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych dominują użytki rolne (90,6%). Lasy i grunty leśne zajmują 3,8%, łąki i pastwiska zajmują 9,9 % ogólnego obszaru gminy, a pozostałe grunty i nieużytki stanowią 8,8%. Grunty orne stanowią 88,2% użytków rolnych.

Struktura użytkowania gruntów ha przedstawia tabela:

Ogółem w ha	20760
Użytki rolne ha	18807
w tym: grunty orne	16596
sady	148
łąki	1440
pastwiska	624
lasy i grunty leśne	800
Pozostałe grunty	1153

Źródło: GUS 2002

Powierzchnię użytków rolnych w ha przedstawia wykres

Źródło: opracowanie własne, dane GUS 2002

Przeważają wśród nich zdecydowanie grunty orne stanowiące 88,2% powierzchni, pozostałe 11% to głównie użytki zielone. Kompleksami przeważającymi na terenie gminy, a dominującymi na wysoczyźnie morenowej są: głównie pszenno-żytni, a także pszenno-dobry, na ogół III i IVa klasy bonitacyjnej. W ich składzie gatunkowym przeważają piaski gliniaste mocne na glinie lekkiej, lub gliny lekkie w całym profilu glebowym.

Są to gleby o dobrej strukturze, głębokim poziomie próchniczym, zasobne w składniki pokarmowe. Te cechy pozwalają na uprawę bardzo szerokiego wachlarza gatunków roślinnych.

Gleby prawnie chronione – III klasy bonitacyjnej występują w większych skupiskach w rejonach: Byszwałdu, Rożentalu, Grabowa, Tuszewa, Prątnicy i Rakowic.

Podobny skład mechaniczny mają gleby kompleksu pszenno-wadliwego występujące lokalnie na obszarach silnie skonfigurowanych. Są one mniej przydatne do upraw płużnych ze względu na trudności w uprawie mechanicznej i podatność na erozję.

Gleby średnio urodzajne kompleksu żytniego dobrego, w przewadze IV klasy bonitacyjnej, lokalnie klasy V, dominują przestrzennie w części wschodniej gminy na obszarze Wzgórz Dylewskich, a także zajmują znaczne powierzchnie w rejonie Samplawy i Rakowic. Są to gleby mniej zasobne w składniki pokarmowe, dość wrażliwe na suszę- szczególnie w warunkach silnego urzeźbienia terenu. Wytworzone są głównie z piasków gliniastych lekkich. Gleby słabo urodzajne kompleksu żytniego słabego i żytnio-łubinowego, głównie V i VI klasy bonitacyjnej dominują w południowo-wschodnim zakątku gmin, w rejonie Gutowa, Rumienicy i częściowo Łążyna. Przeważają one także wśród gleb gruntów ornych w dolinie Drwęcy-w części zachodniej gminy. Są to gleby wytworzone z piasków słabo gliniastych zalegających na piaskach luźnych, wrażliwe na suszę, często trwale za suche.

Trwale użytki zielone występują głównie w dolinie rzeki Drwęcy a także jej dopływów – szczególnie Elszki. Przeważają użytki zielone średnie, IV klasy bonitacyjnej. Mniejszy udział mają użytki zielone słabe, V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby trwałych użytków zielonych w większości są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe i murszowe). Lokalnie w dolinie Drwęcy występują mady.

Kompleksy przydatności rolniczej gleb wg udziału procentowego na terenie gminy Lubawa przedstawia tabela:

NAZWA KOMPLEKSU	% UDZIAŁ POWIERZCHNI
GRUNTY ORNE	
Pszenny dobry	12,9
Pszenny wadliwy	1,6
Żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)	35,2
Żytni dobry	26,3
Żytni słaby	16,4
Żytni bardzo słaby	5,1
Zbożowo-pastewny mocny	1,9
Zbożowo-pastewny słaby	0,6
Razem	100,0

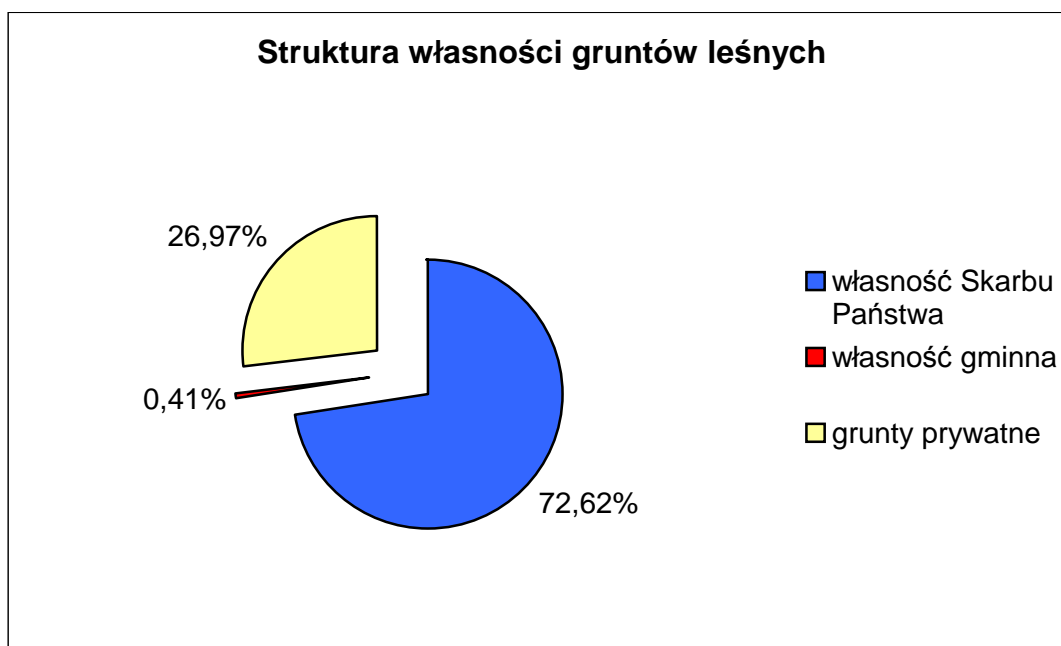
UŻYTKI ZIELONE	
Użytki zielone średnie	77,2
Użytki zielone słabe	22,8
Razem	100,0

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Na terenie gminy występuje 8 torfowisk (w tym 5 niskich i 3 przejściowe) głównie w dolinie Drwęcy, Elszki, Sandeli i Prątnicy. Zajmują łączną powierzchnię 47,5 ha z zasobami wynoszącymi 796 tys. m³ (stan na 1998r.). Największe torfowiska znajdują się nad jeziorem Rakowickim o zasobach 314 tys. m³, ze średnią miąższością 2,4 m i w rejonie Lubawy o zasobach 198 tys. m³, ze średnią miąższością 1,6 m.

Lasy

Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 3092,1 ha, co stanowi około 13% powierzchni gminy, w tym lasy zajmują 3035,9 ha.

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Rocznika Statystycznego

Lasy skupiają się w trzech rejonach:

- w północnej części gminy w Dolinie Drwęcy występuje kompleks wchodzący w skład Lasów Gierłoż

- kompleksy leśne w Dolinie Drwęcy w południowo-zachodniej i zachodniej części gminy są częścią Lasów Hławskich
- uroczyska wschodniej części gminy wchodzi w skład Lasów Dylewskich.

Mało zasobna w lasy jest część środkowa gminy – wysoczyzna moreny dennej. Porastają ją z rzadka tylko niewielkie kompleksy leśne. Wśród typów siedliskowych w Lasach Hławskich i w Lasach Gierłoż pozycję dominującą zajmują siedliska borowe. Nieznaczne powierzchnie zajmują bory wilgotne i bagienne. W Lasach Dylewskich i niewielkich kompleksach na wysoczyźnie morenowej przeważają żyźniejsze siedliska leśne.

Przeważającym komponentem gatunkowym jest sosna. We wschodniej i środkowej części gminy znaczny, a także częściowo-wiekowa, lasów na terenie gminy jest na ogół sprzyjająca dla potrzeb turystyki.

Las glebochronny wyznaczony został w uroczysku Czerwona Woda o pow. 23 ha, w rejonie Lubstyna, gdzie porasta strome zbocze. Utworzono las nad jez. Zwiniarz.

Tereny leśne w gminie Lubawa należą do trzech nadleśnictw:

1. Nadleśnictwo Hława, które na terenie gminy zajmuje 1976 ha, w tym grunty zalesione stanowią 1452 ha i wchodzi w skład 4 leśnictw: Tylice, Rodzone, Zielkowo i Gierłoż
2. Nadleśnictwo Olsztynek z 639 ha, w tym grunty zalesione stanowią 607 ha, z leśnictwem w Napromku
3. Nadleśnictwo Lidzbark Welski z 120 ha, w tym grunty zalesione stanowią 120 ha, z leśnictwem Kostkowo.

Około 2/3 ogólnej powierzchni leśnej stanowią lasy z drzewostanem powyżej 40 lat. Natomiast na pozostałym obszarze leśnym ponad 1000 ha występują lasy młodsze.

Wody

Rzeki

Obszar gminy leży całkowicie w dorzeczu rzeki Drwęcy i jej lewobrzeżnych dopływów. Rzeką główną jest Drwęca, która przepływa wzdłuż zachodniej granicy gminy. Jej znaczniejsze dopływy na terenie gminy to: Gizela – stanowiąca północną granicę gminy, Elszka z Sandelą oraz Wel – który odcinkiem w rejonie Rakowic graniczy z terenem gminy. W zlewni Welu położona jest część południowa gminy, którą odwadniają: Struga, Świniarc i Prątnica-Wulka. Wyżej wymienione rzeki zostały zaliczone do cieków podstawowych. Rzeką rezerwatową jest

Drwęca, która ma przepływ średni niski (SNQ) – 387,8 m²/dobę (w przekroju na granicy województwa)

Współczynnik nieregularności przepływów dla głównych rzek są korzystne (niskie) i tak dla Drwęcy (przy granicy województwa) wynosi 5,7; natomiast dla Welu przy ujściu 3,6. Dopływy tych rzek odznaczają się nieregularnością przepływu. Stan czystości rzek jest niekorzystny. Rzeka Drwęca w rejonie Rodzonego niesie wody pozaklasowe, ze względu na nadmierną zawartość fosforu. Można sądzić, że główną przyczyną pogorszenia jakości jej wód jest rzeka Iławka, która prowadzi ścieki z oczyszczalni w Iławie. Jakość wód Gizeli ulegała stopniowemu pogorszeniu, głównym parametrem obniżającym jakość wód była zła bakteriologia. Rzeka Elszka prowadzi na większości odcinków wody pozaklasowe. S

Szczególnie zła jest jej jakość poniżej Lubawy, gdzie m.in. bakteriologia jest około stukrotnie gorsza niż w wodach powyżej Lubawy. Główną przyczyną pogarszania jakości wód są ścieki z miasta Lubawy. Na niską jakość wód wpływ mają „dzikie wysypiska” szczególnie w okolicach dogi między Łązynem a rzeką Prątniczka wymienione w raporcie Państwowego Inspektora Sanitarnego w Iławie (z 1998r.)

Jeziora

Na obszarze gminy Lubawa znajdują się dwa jeziora: Zwiniarz – śródpole o powierzchni 56,04 ha stanowiące własność prywatną i Rakowice – śródleśne o powierzchni 6,9 ha stanowiące własność Nadleśnictwa Iława

Wody podziemne

Na większości obszaru gminy zaopatrzenia w wodę podziemną można ocenić jako przeciętne. Wydajności pojedynczych ujęć wahają się z reguły w granicach 15-70 m³/godz. Wody użytkowego poziomu wodonośnego na terenach gminy zalegają generalnie na głębokościach rzędu 30 – 100m pod powierzchnią terenu, w części zachodniej gminy w rejonie doliny Drwęcy – przeważnie płynącej. Są to wody poziomu czwartorzędowego, występujące w przewodzie w piaskach i żwirach międzymorenowych. Użytkowy poziom wodonośny o generalnie słabej izolacji, narażony na zanieczyszczenia z powierzchni terenu, zalega w zachodniej części gminy – w dolinie Drwęcy. Ujęcie w Rodzonym nie posiada izolacji od powierzchni terenu.

Szacunkowe zasoby wód podziemnych zostały obliczone na podstawie modułu wydajnościowego przyjętego przez Centralny Urząd Geologii (dla woj. olsztyńskiego)

Tabela szacunkowych zasobów dyspozycyjnych i szacunkowy ich pobór na terenie miasta i gminy Lubawa

nazwa zbiornika	powierzchnia w km ²	moduł w m ³ /dobę/km ²	zasoby w tys.m ³ /dobę	pobór wody w tys.m ³ /dobę	stosunek poboru do zasobów w %
Czwartorzęd	235	148,6	34921		
Trzeciorzęd + kreda	235	11,4	2679		
Razem			37600	10120	27

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Z przedstawionej tabeli wynika, że pobór wód podziemnych na terenie miasta i gminy stanowi około 27% ich zasobów dyspozycyjnych. Prawie połowa poboru przypada na miasto Lubawa. Z tego można wnioskować, że przyrodnicze możliwości zaopatrzenia w wodę podziemną nie stanowią bariery dla rozwoju gminy.

Odływ wód podziemnych odbywa się generalnie w kierunku zachodnim- do doliny Drwęcy. Wody użytkowych poziomów wodonośnych ujmowanych studniami wierconymi na terenie gminy są średniej jakości.

W przewadze wymagają prostego uzdatniania ze względu na naturalne ponadnormatywne zawartości żelaza i manganu.

Klimat

Klimat gminy Lubawa, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Związane jest to z przemieszczaniem się frontów atmosferycznych i częstą zmiennością mas powietrza. Z danym stacji meteorologicznej w Ostródzie wynika, że przeważają wiatry z kierunków: południowo-zachodniego (22,3%) i zachodniego (21,4%). Duży jest także udział wiatrów z kierunku południowo-wschodniego (16,1%). Najrzadziej wieją wiatry północne (3,6%) i północno-wschodnie (4,6%). Wiatry silne i porywiste występują najczęściej jesienią i zimą.

Średnia roczna temperatura wynosi 7,1 C a długość okresu wegetacyjnego osiąga 204 dni. Roczna suma opadów wynosi około 620-630 mm. Najwięcej dni pochmurnych występuje w grudniu, a najmniej we wrześniu. Generalnie zachmurzenie jest większe w okresie późnej jesieni i zimą, mniejsze w pozostałych porach roku.

Klimatu nieco surowszego z większą ilością opadów należy się spodziewać w rejonie Wzgórz Dylewskich tj. We wschodniej części gminy. Występuje tu znaczna ilość dni mroźnych

i z przymrozkami, pokrywa śnieżna zalega do dwóch tygodni dłużej i często występują silne wiatry. Okres wegetacji jest krótszy.

Na klimat lokalny ma wpływ rzeźba terenu. Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, dużych wahań dobowych temperatury, mniejszych prędkości wiatrów, występowania przymrozków wczesną jesienią.

Surowce mineralne

Na obszarze gminy występują niewielkie zasoby surowców mineralnych. Istnieje sześć eksploatacyjnych punktów wydobywania kopalin.

Obecnie są udokumentowane dwa złoża kopalin pospolitych. Jest to kruszywo naturalne wykorzystywane w budownictwie i drogownictwie. Obydwa złoża są objęte koncesją, umożliwiającą prawnie ich eksploatację

Wykaz złóż surowców mineralnych z terenu gminy Lubawa (stan na 1998r.)

nazwa złoża	kopalina	miejsowość	zasoby w tys. ton	stan prawny
Kazanice II	Kruszywo naturalne	Kazanice	4504,5	Objęte koncesją eksploatacyjną
Wiśniewo	Kruszywo naturalne	Wiśniewo	665,1	Objęte koncesją eksploatacyjną
Razem			5169,6	

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Kazanice jest złożem dużym, o znaczeniu ponadlokalnym, a Wiśniewo to złożo predysponowane do zaspakajania potrzeb lokalnych.

Ponadto na terenie gminy występują rejony, gdzie na podstawie wykonanych wstępnych badań geologicznych można spodziewać się zalegania surowców mineralnych. Są to piaski szklarskie w rejonie Borku, kruszywo naturalne w rejonie Szczepankowa, Rumienicy i Grabowa oraz kreda jeziorna w sześciu rejonach w okolicach: Rożentalą, Zielkowa, Kazanic. Przedmiotem wydobywania są plejstocenyjskie piaski i piaski ze żwirem. Eksploatacja jest prowadzona w punktach w rejonie Samplawy, Rumienicy, Omula i Złotowa na potrzeby lokalne.

Gmina Lubawa określana jest jako stosunkowo-perspektywiczna w występowanie wód mineralnych o znaczeniu leczniczym (wód chlorkowo-sodowym z dodatkiem bromu i być może jodu).

Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Do głównych zagrożeń struktury ekologicznej gminy Lubawa możemy zaliczyć

- zanieczyszczenie rzek, wód podziemnych i rowów melioracyjnych

jest konsekwencją bardzo słabo rozwiniętej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy oraz brak połączeń do oczyszczalni w Lubawie

- nieodpowiednia gospodarka odpadami

W gminie Lubawa 2/3 gospodarstw indywidualnych korzysta z usług wykonywanych przez zakład lub inne przedsiębiorstwo posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności wydane przez Urząd Gminy Lubawa w zakresie odbioru odpadów komunalnych. Pozostałe gospodarstwa zagospodarowują śmieci we własnym zakresie.

- zapylenia i zadymienia

Jednym ze źródeł degradacji środowiska w gminie są zapylenia i zadymienia pochodzące z palenisk domowych oraz z lokalnych kotłowni. Zasięg przestrzenny tego zjawiska jest mało rozpoznawalny. Generalnie jest on bardziej uciążliwych w zależności od stanów pogody, zgłasza na terenach zastoisk klimatycznych w obniżeniach międzymorenowych

- hałas i spaliny

Największe skażenie środowiska występuje wzdłuż trasy o największym ruchu drogowym

T-15 Łązek-Kołodziejki, nr 536 Hawa –Samplawa, nr 537 Lubawa-Pawłowo i nr 541 Lubawa - Tuszewo

Prawne formy ochrony przyrody

Rezerваты i parki krajobrazowe

Rezerwat „Rzeka Drwęca” został utworzony zgodnie z Zarządzeniem MliPD z 27 lipca 1961r. (Mon.Pol. nr 71). Został on utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Na terenie gminy Lubawa obejmuje on rzekę Drwęcę, Gizelę od jazu w Kołodziejkach do ujścia do Drwęcy i Elszkę od jazu piętrzącego przy młynie w miejscowości Rodzone do ujścia jej do rzeki Drwęcy oraz tereny ciągnące się pasmami szerokości 5m wzdłuż brzegów wymienionych rzek.

Na terenie rezerwaty „Rzeka Drwęca” zabrania się m.in. nadmiernego zanieczyszczenia wody, przegradzania rzek urządzeniami uniemożliwiającymi rybom swobodny przepływ, wycinania drzew i krzewów oraz trzciny, sitowia i innych roślin. Obowiązują też ograniczenia w odłowach ryb.

Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich powołany rozporządzeniem nr 4 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 4.01.1994r. zasady zagospodarowania terenów PKWD i jego strefy ochronnej zostały ustalone w jego planie ochrony, który został zatwierdzony rozporządzeniem nr 46 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 8.06.1989 (Dz.Urz.Woj. Olszt. Nr 12, poz.163). Jest obszarem najwyższej rangi w sieci ekologicznej ECONET-POLSKA- jako biocentrum zachodnio-mazurskiego obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym. Teren Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich i jego strefy ochronnej obejmuje wschodnią część gminy Lubawa.

Obszar ten charakteryzuje się wysoka dynamiką rzeźby terenu. Jest to obszar szczególnie pod względem hydrograficznym. Z jego terenu wody powierzchniowe promieniście odpływają na zewnątrz. Charakter odpływu wód z tego obszaru wpływa na prawidłowość stosunków wodnych na obszarach położonych w niższych partiach zlewni. Obszar parku i jego otuliny w planie jego zagospodarowania przestrzennego zostały podzielone na strefy o różnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. W kategorii ochrony walorów przyrodniczych wyróżniono 4 strefy i korytarze ekologiczne natomiast w kategorii ochrony walorów krajobrazowych wyróżniono 3 strefy.

W obrębie Parku Krajobrazowego obowiązują podwyższone normy w zakresie czystości powietrza (rozporządzenie nr 92 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12.02.1990 – Dz.U. nr 15 z 1990 roku) i hałasu (rozporządzenie nr 90 Rady Ministrów z 30.09.1980 roku w sprawie ochrony środowiska przez hałasem i wibracjami –Dz.U. nr 24 z 1980 roku). Zarządzenie nr 65 MOŚiZN z dnia 7 lipca 1986r. W sprawie rolniczego wykorzystania ścieków (Mon.Pol.nr 23 1986r..) zabrania nawożenia i nawadniania ściekami gruntów znajdujących się między innymi w obrębie parków krajobrazowych.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy utworzono trzy użytki ekologiczne. Wykaz użytków ekologicznych:

- tereny podmokłe położone przy szosie Wałdyki - Złotowo w okolicy Lubstynka. Celem utworzonego użytku jest ochrona miejsc rozrodu płazów, siedlisko owadów wodnych, mała retencja

- zbiornik wodny z najbliższym otoczeniem położony na północ od Napromka. Celem utworzonego użytku jest ochrona miejsc rozrodu płazów, siedlisko owadów wodnych, mała retencja
- bagno otoczone polami położone na wschód od Szczepankowa w rozwidleniu dróg. Celem utworzonego użytku jest mała retencja i zachowanie miejsca rozrodu płazów.

Obszary chronionego krajobrazu

Zgodnie z rozporządzeniem nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16.06.1998 roku w sprawie systemu obszarów chronionych w województwie olsztyńskim, wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz zasad gospodarowania na tych terenach (Dz.Urz.Woj.Olszt. nr 13/98, poz.186). Rozporządzenie – obok ochrony rezerwatowej i poprzez parki krajobrazowe wprowadza kategorię wzmożonej ochrony i ochrony umiarkowanej.

Obszary wzmożonej ochrony krajobrazu na terenie gminy Lubawa obejmują rejon doliny Drwęcy, oraz rejon doliny Elszki z sąsiadującymi wzgórzami morenowymi rejonu miejscowości Losy-Grabowo, a także w południowo-wschodniej części gminy – tereny w rejonie Szczepankowa, Łążyna i Gutowa. Umiarkowaną ochroną krajobrazu (wyznaczona na terenach mało odpornych na degradację, a nie włączonych do wyższych form ochrony) objęty jest teren w rejonie Rumienicy, położony w zlewni pojeziernej.

Całkowita powierzchnia obszarów prawnie chronionych w gminie Lubawa w 1998r. wynosiła 9082 ha w tym 32 ha stanowiły rezerваты przyrody, 1340 ha parki krajobrazowe i 7710 ha obszary chronionego krajobrazu.

Wśród Terenów prawnie chronionych w gminie Lubawa występują:

1. Rezerwat „Rzeka Drwęca” obejmujący rzekę Drwęce, Gazelę i Elszkę (od jazu w Rodzonym) –do ujścia tych rzek do Drwęcy pasmami o szerokości 5m wzdłuż obu brzegów tych rzek. Ochrona dotyczy głównie środowiska wodnego i ryb w szczególności pstrąga, łososia, troci i certy
2. Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich obejmuje wschodnią część gminy Lubawa i w jej skład wchodzi 3 strefy ochronne oraz 1 korytarz ekologiczny. Strefy ochronne obejmują tereny o najwyższych wartościach przyrodniczych, wysokich walorach przyrodniczych oraz o mniejszych walorach przyrodniczych otuliny parku. Korytarz ekologiczny obejmuje pasmo powiązań przyrodniczych Parku z otoczeniem, a więc doliny rzek: Gizeli, Sandeli, Elszki, Świniarce i Strugi. W obrębie Parku i otuliny wyróżniono też trzy strefy krajobrazowe

Pomniki przyrody

Z okazów przyrody na szczególne wyróżnienie zasługuje:

- głaz pomnikowy położony w rejonie Złotowa. Jest to granitognejs, Głaz ma w obwodzie 10,5m, a jego wysokość wynosi 1,5m. W rejestrze wojewódzkim barwa jego została określona jako szarżółta. Znajduje się on na południowym zboczu wzgórz, na polu uprawnym, w odległości około 1 km na wschód od Złotowa.
- Jałowiec trójpienny o obwodzie 65,55,35 cm i wysokości 9m, rosnący w Łążku
- Jesion o obj. 386 cm i wys. 27 m, rosnący w zadrzewieniu przydrożnym szosy Pawłowo-Lubawa, skraj wsi Napromek
- Dąb szypułkowy o obwodzie 443 cm, rosnący w Białej Górze
- Głazowisko i głazy pomnikowe w rejonie leśniczówki Napromek. Głazowisko położone jest w lesie, na szczycie wzgórz, około 150m na południowy-zachód od leśniczówki Napromek. Na obszarze około 4 arów występuje ponad 40 głazów widocznych na powierzchni terenu. Są to głównie głazy granitowe barwy szarej, różowej i ciemnoczerwonej, oraz granitognejsy szaro-różowe. Dwa największe głazy uznane zostały pomnikami przyrody i zarejestrowane w wykazie pomników przyrody ustanowionych w woj. olsztyńskim.

Ponadto występuje stanowisko dokumentacyjne. Tą formą ochrony objęto odkrywkę kredy interglacjalnej w Losach o pow. 2 ha.

Lasy ochronne

Na terenie gminy przeważają lasy gospodarcze. W planie urządzenia gospodarstwa leśnego Nadleśnictwa Olsztynek, wg stanu na 1.01.1995r., las glebochronny wyznaczono w uroczysku Czerwona Woda, gdzie porasta strome zbocze. Planowane jest utworzenie lasu ochronnego nad jez. Zwiniarz.

3. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Obszar gminy Lubawa jest mało korzystny w zakresie walorów przyrodniczych dla turystyki i rekreacji. Zasadniczym walorem spośród komponentów środowisk przyrodniczego jest rzeźba terenu, która zwłaszcza w obrębie Wzgórz Dylewskich oraz doliny Drwęcy, decyduje o pięknie krajobrazu gminy. Jest on niestety dotychczas niewykorzystany.

Do celów rekreacyjnych można wykorzystać w sezonie letnim pole namiotowe w Lubstynku, Napromku, Mortęgach i Samplawie oraz bazę hotelową w Samplawie.

Na terenie gminy istnieją gospodarstwa agroturystyczne w Napromku, Targowisku Dolnym i Mortęgach. Tereny, w których możliwa jest agroturystyka i rekreacja związane są głównie z doliną Drwęcy, zwłaszcza w rejonie miejscowościach: Biała Góra, Rodzone, Raczek, Kazanice Kol., Zielkowo i Gierłoż. Możliwe jest utworzenie niewielkim kosztem Naddrwęckiego Agroturystycznego Parku Krajobrazowo-Rekreacyjnego, w oparciu o szlak Drwęcy, tereny leśne, oczka wodne wykorzystujące wyrobiska po kruszywie naturalnym, z bliskim sąsiedztwem zabytkowych wsi Kazanice, Zielkowo, Rożental.

Drugim terenem zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego jest fragment Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich, obejmujący okolice wsi: Zakurzewo, Lubstynek, Napromek z wykorzystaniem lasów grzybowych, pięknej orografii terenu, niewielkich oczek polodowcowych oraz magii Góry Dylewskiej, pobliskich Pól Grunwaldu, zabytkowych wsi; Glaznot, Wysokiej Wsi, Klonowa i Marwaldu.

Trzecim perspektywicznym obszarem rekreacyjnym powinno być jezioro Zwiniarz zwłaszcza z bazą noclegowo-gastronomiczną w części południowo-wschodniej jeziora. Rozpatrzyć należy także możliwość wykorzystania agroturystycznego czwartej lokalizacji rekreacyjnej okolic Rakowi, na bazie jeziora Rakowieckiego, Stawów Rybnych, rzeki Wel oraz lasów grzybowych Nadleśnictwa Iława.

Wykaz zabytków objętych ochroną na terenie gminy

Obiekty kubaturowe

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Dzwonnica	Byszwałd	907	5.08.68
2.	Kościół św. Andrzeja	Byszwałd	908	4.08.68
3.	Kaplica cmentarna	Byszwałd	2537	3.11.89
4.	Kościół	Grabowo	909	5.08.68
5.	Plebania	Grabowo	910	4.08.68

6.	Kościół	Kazanice	912	4.08.68
7.	10 Dom	Kazanice	3879	3.11.89
8.	20 Chałupa	Kazanice	2549	3.11.89
9.	30 Chałupa	Kazanice	2550	3.11.89
10.	34 Chałupa	Kazanice	2551	3.11.89
11.	36 Chałupa	Kazanice	3502	3.11.89
12.	38 Plebania	Kazanice	3503	19.12.89
13.	41 Chałupa	Kazanice	2552	3.11.89
14.	58 Chałupa	Kazanice	2553	3.11.89
15.	59 Chałupa	Kazanice	2554	3.11.89
16.	61 Chałupa	Kazanice	3604	3.11.89
17.	65 Dom ze stajnią	Kazanice	3763	3.11.89
18.	112 Chałupa	Kazanice	3674	3.11.89
19.	121 Chałupa	Kazanice	3875	3.11.89
20.	136 Chałupa	Kazanice	3876	3.11.89
21.	138 Chałupa	Kazanice	3877	3.11.89
22.	140 Dom	Kazanice	3878	3.11.89
23.	Pałac	Mortęgi	3576	13.01.84
24.	Kościół św. Katarzyny	Prątnica	920	3.08.68
25.	Kościół św. Wawrzyńca	Rożental	611	20.12.64
26.	13 Chałupa	Rożental	2562	3.11.89
27.	60 Chałupa	Rożental	2563	3.11.89
28.	86 Chałupa	Rożental	2564	3.11.89
29.	101 Chałupa	Rożental	3880	3.11.89
30.	Kościół św. Bartłomieja	Samplawa	921	2.08.68
31.	Kościół św. Barbary	Złotowo	925	1.08.68
32.	14 Chałupa	Złotowo	1203	7.06.68

Źródło: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubawa”

Parki objęte ochroną

Park krajobrazowy, Mortęgi, nr rejestru 3576, wpisany 13.0.84

Archeologia

Grodzisko, Gutowo, nr rejestru 53, wpisane 26.04.69

Grodzisko, Samplawa, nr rejestru 55, wpisane 26.04.69

Wykaz zabytków objętych ochroną na terenie gminy

Do zabytków kultury materialnej w gminie Lubawa należą: stanowiska archeologiczne, zabytki kultury sakralnej jak kościoły, kaplice, cmentarze, zabytki kultury świeckiej jak: pałace, domy mieszkalne (chaty), zabudowania inwentarskie (stodoły, obory), zabudowania gospodarcze (kuźnie) itp. Oraz pomniki martyrologii ziemi lubawskiej. Bogata przeszłość

historyczna ziemi lubawskiej przesądza o licznych zabytkach i stanowiskach archeologicznych gminy Lubawa, skupionych w Muzeum Ziemi Lubawskiej jak i rozsianych po całym obszarze gminy. Najliczniej reprezentowane są grodziska i inne stanowiska archeologiczne (np. kurhany jako miejsca pochówku) występujące m.in. w okolicy wsi: Rożental, Byszwałd, Samplawa, Gutowo, Kazanice, Zielkowo, Pomierki, Kołodziejki, Grabowo, Losy, Prątnica, Wałdyki.

Wśród zabytków sakralnych miasta i gminy Lubawa wymienić należy: kościoły (13) gotyckie (7) w Byszwałdzie, Samplawie (1330), Grodzicznie i fara w Lubawie (z początku lub połowy XIV), w Kazanicach z II połowy XIV w. Prątnicy w połowy XV w. oraz późnogotycki p.w. św. Jana Chrzciciela w Lubawie, barokowe (4) – drewniane w Rumianie, Złotowie z I połowy XVIII w., Rożentalu i Lubawie p.w. św. Barbary z II połowy XVIII w., klasycystyczne w Grabowie z I połowy XIX w. Oraz neogotyckie w Lipach z II połowy XIX w. W większości kościołów przeważa wystrój XVII i XVIII w. Część wyposażenia kościołów dekanatu lubawskiego znajduje się w Muzeum Diecezjalnym w Pelplinie (zwłaszcza z XIV, XV, XVI w.). Do zabytków architektury sakralnej wpisanych do rejestru należą m.in. dzwonnica i kaplica cmentarna w Byszwałdzie. Do zabytków kultury materialnej świeckiej należą przede wszystkim stare chałupy drewniane, kryte słomą lub papą z XIX w. W Kazanicach, Rożentalu, Złotowie, plebanie m.in. w Grabowie, Kazanicach, domy ze stajnią np. w Kazanicach, stodoły z przełomu XIX i XX w. W Targowisku Dolnym, pałac w Mortęgach itp. Stare kuźnie w Rożentalu

4. Zagospodarowanie przestrzenne

a) uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Główne czynniki kształtujące możliwości rozwoju gminy Lubawa to:

- zakres wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego,
- stan niskiego zalesienia gminy,
- występowanie różnorodnych zasobów i walorów przyrodniczych,
- warunki fizjograficzne,
- istniejące przeobrażenia i procesy degradacji środowiska.

Uwarunkowania wynikające z zakresu wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego

Występujące w gminie obszary podlegające ochronie prawnej wynikają z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (DZ.U.Nr 92) oraz zgodnie z rozporządzeniem nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16.06.1998 roku w sprawie systemu obszarów chronionych w województwie olsztyńskim, wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz zasad gospodarowania na tych terenach (Dz.Urz.Woj.Olszt. nr 13/98, poz.186).

- Rezerwat „Rzeka Drwęca” obejmujący rzekę Drwęcę, Gizelę i Elszkę. Ochrona dotyczy głównie środowiska wodnego i ryb, w szczególności pstrąga, łososia, troci i certy
- Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich obejmujący wschodnią część gminy Lubawa. Strefy ochronne obejmują tereny o najwyższych wartościach przyrodniczych (uroczysko czerwona Woda i las między Napromkiem a Wygodą), wysokich walorach przyrodniczych (pozostały teren Parku o harmonijnym krajobrazie leśno-rolniczym) oraz mniejszych walorach przyrodniczych obszar otuliny parku. Korytarz ekologiczny obejmuje pasmo powiązań przyrodniczych Parku i otuliny.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują na terenie gminy dwa rodzaje obszarów:

1) obszary wzmoczonej ochrony krajobrazu

- rejon doliny Drwęcy, rejon doliny Elszki z sąsiadującymi wzgórzami morenowymi okolic wsi Losy-Grabowo oraz tereny wsi Szczepankowo-Łążyn i rejon Gutowa

2) obszary umiarkowanej ochrony krajobrazu w rejonie wsi Rumienica

- pomniki przyrody, których gmina Lubawa posiada zaledwie 6, w tym trzy przyrody nieożywionej i trzy florystyczne
- las glebochronny obejmujący uroczysko Czerwona Woda
- odkrywka kredy interglacjalnej w Losach
- Sieć ekologiczna Econet-Polska obejmuje część gminy Lubawa (Wzgórz Dylewskie i Dolinę Drwęcy) włączoną do zachodniomazurskiego obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym

Wyróżnia się trzy rodzaje zagrożeń dla struktury ekologicznej:

1) tzw. zagrożenia bezwzględne tj. polegające na całkowitej likwidacji roślinności

2) monotypizacja krajobrazu, związaną z intensyfikacją form głównie rolniczego użytkowania ziemi (melioracje, nawożenie, chemiczna ochrona roślin, niszczenie chwastów itp.)

3) fragmentacja krajobrazu, związaną z tworzeniem się barier strukturalnych i funkcjonalnych utrudniających lub uniemożliwiających migrację organizmów.

Uwarunkowania wynikające z niskiego zalesienia gminy

Stan niskiego zalesienia gminy utrzymuje się od lat osiemdziesiątych. Las pełniąc szereg funkcji ochronnych powinien podlegać szczególnej ochronie poprzez zachowanie jego walorów ochronnych (np. glebochronnych, wodochronnych, przeciwerozrywających), poprawę składu gatunkowego (np. przez wzrost udziału drzew) oraz przez powiększenie jego obszaru.

Na podstawie danych geodezyjnych można stwierdzić, że szacunków dane dotyczące gruntów najłabszych rolniczo (VI klasy bonitacyjnej) wynoszą ok. 1500 ha, które należałoby zalesić. Podobnie część nieużytków nadaje się także do zalesienia, co daje dalsze ok. 300-400 ha. Na terenie gminy struktura drzewostanu jest niekorzystna, ponieważ ok. 88% zajmuje sosna

Powiększenie powierzchni leśnej przez proces zalesień i dolesień przyczyni się w gminie Lubawa do:

- zwiększenia zatrudnienia, zgłasza ludności bezrobotnej
- poprawienia wskaźnika lesistości gminy, tym samym poprawienia walorów klimatyczno-zdrowotnych oraz krajobrazowych
- umożliwi gminie zwiększenie walorów turystyczno-rekreacyjnych

Uwarunkowania wynikające z zasobów i walorów środowiska oraz warunków fizjograficznych.

Warunki naturalne predysponują obszar gminy Lubawa do intensywnej gospodarki rolnej. Struktura rolniczego użytkowania ziemi wykazuje dominację gruntów ornych, które stanowią 83,9% użytków rolnych. Gmina Lubawa należąca bardzo intensywnie wykorzystującej predyspozycje agroprzyrodnicze przez miejscową ludność, nie ma problemów z odłogami i ugorami, gdyż tereny rolne są wykorzystywane w ponad 90%.

Nie odnotowuje się wyraźnego postępu w zakresie melioracji (ze względu na wysokie koszty). Grunty orne są zmeliorowane zaledwie w 21%, natomiast łąki i pastwiska w 52%.

W strukturze zasiewów w gminie Lubawa od lat dominujące znaczenie mają zboża (ok. 85% powierzchni zasiewów) na ten rodzaj uprawy wpływają przede wszystkim lekkie gleby oraz hodowla trzody chlewnej.

Dominacja funkcji rolniczej spowodowała niską lesistość w gminie, która wynosi zaledwie 12,7%.

Uwarunkowania wynikające z istniejących przeobrażeń i procesów degradacji środowiska

Przeobrażenia i degradacja środowiska gminy są związane z degradacją jakości wód powierzchniowych na skutek zanieczyszczenia poprzez:

- zrzuty ścieków w wiejskich jednostkach osadniczych (brak kanalizacji)
- spływy powierzchniowe z powierzchni rolniczych,
- dzikie wysypiska śmieci w pobliżu cieków lub rowów melioracyjnych

Na terenie gminy, ze względu na lokalne występowanie dużych deniwelacji istnieje zagrożenie erozji gleb.

Powstrzymanie dalszej degradacji środowiska związane jest z:

- budową kanalizacji oraz prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej całej gminy,
- prowadzeniem odpowiednich prac agrotechnicznych na obszarach zagrożonych erozją,
- w sposobie gospodarowania wskazane jest zmniejszenie zużycia stosowania środków chemicznych na rzecz wdrażania rolnictwa ekologicznego

b) infrastruktura techniczna

Elektroenergetyka

Sieć energetyczna SN 15 kV zasilająca stacje transformatorowo-rozdzielcze na obszarze gminy Lubawa jest wyprowadzona z Głównego Punktu Zasilania w Lubawie, który jest zasilany energią elektryczną z odgałęzienia linii 110 kV Ostróda- Iława. Sieć ta na obecnym etapie zaspakają dostatecznie potrzeby odbiorców. Gospodarstwa na terenie gminy Lubawa są wszystkie podłączone do sieci elektrycznej (1442 gospodarstwa są wyposażone w 380 V i 232 gospodarstwa w 220 V), a liczba gospodarstw zgłaszających potrzebę zwiększenia mocy w sieci elektrycznej nie przekracza 6% ogółu gospodarstw. W związku z planami zmiany sposobu zasilania oraz wzrostu mocy istnieje potrzeba modernizacji sieci elektroenergetycznej Gmina nie posiada własnych źródeł energetycznych.

Gospodarka wodna

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć w głębinnych. Woda przeznaczona jest do zaspakajania potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, produkcji zwierzęcej, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji.

Woda pobierana jest z siedmiu podstawowych ujęć wodnych i dostarczana poprzez stacje uzdatniania wody (poprzez odżelazienie) oraz wodociągi grupowe do odbiorców.

Na terenie gminy poza wymienionymi poniżej znajdują się ponadto ujęcia wody wraz z hydroforniami w miejscowościach Rożental, Byszwałd i Lubstynek, jednak z uwagi na znaczne zanieczyszczenia wody (Rożental – duża zawartość żelaza, manganu, trudny do usunięcia zapach; Byszwałd- przekroczenie ilości dopuszczalnej amoniaku; Lubstynek – mała

zdolność eksploatacyjna ujęcia, duża zawartość żelaza), oraz trudności z usunięciem tych związków, hydrofornie są nieczynne.

Ujęcia wody:

- Pomierki (ujęcie gminne) – wodociąg grupowy obsługujący Pomierki i Kołodziejski
- Wałdyki (ujęcie gminne) – wodociąg obsługujący Byszwałd, Gierłoż, Grabowo, Kazanice, Lubstyn, Rożental, Władyki, Wiśniewo, Zielkowo, Złotowo
- Tuszewo (ujęcie gminne) – wodociąg rurowy obsługujący Prątnice, Tuszewo Górne, Tuszewo Dolne
- Targowisko (ujęcie gminne) – wodociąg grupowy obsługujący Białą Górę, Ludwichowo, Łążek, Osowiec, Rakowice, Rodzone, Samplawę, Targowisko Dolne i Górne
- Omule (ujęcie gminne) – wodociąg grupowy obsługujący Czelin, Lubstynek, Napromek, Omule, Szczepankowo
- Łążyn (ujęcie gminne) – wodociąg grupowy obsługujący Gutowo, Łążyn, Rumienica
- Mortęgi (ujęcie prywatne) – wodociąg obsługujący miejscowość Mortęgi (po modernizacji pozostałych hydroforni i spięciu sieci przewidziane do wyłączenia z eksploatacji)

Wymienione urządzenia wodociągowe obsługują najczęściej kilka wsi ze zróżnicowanym poborem wody od 15m³/h w Mortęgach do 40-50m³/h w Targowisku, Rożentalu, Wałdykach i Byszwałdzie. Inne miejscowości jak np. Kolonia Rumienica, Kolonia Gutowo, Kolonia Elgnowo zaopatrywane są z ujęcia Elgnowo w gm. Dąbrówno. Pozostałe małe i rozproszone miejscowości posiadają lokalne ujęcia i przyłącza wodociągowe.

Na terenie gminy jest też ok. 50 studni przydomowych kopanych i wierconych. Gmina Lubawa jest zwodociągowana w 95%. Wydajność istniejących ujęć wodnych oraz potencjalne zasoby wód podziemnych nie stwarzają zagrożenia w zakresie obecnych i perspektywicznych potrzeb w tym względzie.

Istniejące wodociągi w większości wykonywane są z PVC. Ich stan określono jako dobry. Natomiast wykorzystywane obecnie hydrofornie wymagają natychmiastowej modernizacji ze względu za zły stan techniczny obiektów, nieefektywne i nieekonomiczne technologie uzdatniania. Nie spełniają wymogów Polskiej Normy odnośnie jakości wody.

Gospodarka ściekowa

Sieć kanalizacyjna w gminie jest bardzo krótka, gdyż aktualnie wynosi zaledwie 3,2 km i jest ona niewspółmierna do przyrostu sieci wodociągowej. Liczba przyłączonych mieszkań do kanalizacji 1998r. Wynosiła 99.

Liczba gospodarstw wyposażonych w kanalizację zagrodową wynosi 53. Na terenie gminy występuje znaczne niedoinwestowanie w zakresie gospodarki ściekowej.

Większość ścieków w gminie Lubawa jest odprowadzana do rowów i zbiorników bezodpływowych, stanowiąc istotne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, zwłaszcza dla podziemnych warstw wodonośnych, które są źródłem wody pitnej. Najwięcej gospodarstw rolnych odprowadza ścieki ze swoich gospodarstw do dołu gnilnego bez oczyszczenia. W 1998r. Ok. 1700 gospodarstw posiadało szamba.

Źródła zanieczyszczeń:

- znaczna część mieszkańców gminy nie posiada instalacji kanalizacyjnej
- ścieki surowe często a odprowadzane bezpośrednio do ziemi, rowów melioracyjnych w miejscu ich powstania
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe
- efekty oczyszczania na istniejących urządzeniach są niezadowalające

Nieuregulowana gospodarka ściekowa prowadzi do degradacji środowiska i stanowi potencjalne zagrożenie dla podziemnych warstw wodonośnych będących źródłem wody pitnej gminy. Na terenie gminy miejskiej Lubawa znajduje się jedyna oczyszczalnia ścieków dla rozpatrywanego terenu. Oczyszczalnia zgodnie z założeniami skanalizowania gminy stanowić będzie główny punkt utylizacji ścieków. Wymagać jednak ona będzie zmian technologicznych z uwagi na podwyższone od 2000 roku normy usuwania biogenów. Przepustowość oczyszczalni ścieków w chwili obecnej wynosi 4700 m³/dobę (wykorzystane jest w 1800 m³/dobę tj. ok. 38%).

Proponowane działania

- I wariant: budowa sieci kanalizacyjnej umożliwiającej odprowadzenie ścieków kanalizacji sanitarnej z istniejących budynków, umożliwić odprowadzenie ścieków z terenów przewidzianych pod inwestycje oraz ochronę rzeki Drwęcy i parku krajobrazowego wzgórz Dylewskich oraz budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Rożental lub Samplawa
- Koncepcja przewiduje dwa rozwiązania związane ze zrzutem i oczyszczaniem ścieków. Rozwiązanie pierwsze zakłada wybudowanie dwóch oczyszczalni ścieków oddzielnie dla zlewni „A” i oddzielnie dla zlewni „B” Zlewnia „A” z lokalizacją oczyszczalni w rejonie miejscowości Rożental ze zrzutem oczyszczonych ścieków do cieku wodnego o nazwie „Biedasz” Zlewnia „B” z lokalizacją oczyszczalni ścieków w miejscowości Samplawa ze zrzutem oczyszczonych ścieków do cieku wodnego o nazwie „Elszka” Przewidywane zrzut ścieków dla zlewni „A” 509,23 m³/db, dla zlewni „B” 601,79m³/db. Obszary zlewni

z podziałem na etapy i lokalizacjami oczyszczalni ścieków w części rysunkowej opracowania. Rozwiązanie drugie zakłada zrzut ścieków z obydwu zlewni do jednej oczyszczalni ścieków z lokalizacją w miejscowości Samplawa lub Rożental.

Koncepcja oczyszczalni zaprojektowana została z myślą o zwiększonym zrzucie ścieków i tak obie oczyszczalnie zaprojektowano na dobowy zrzut ścieków po 800m³/db, a w rozwiązaniu drugim na zrzut dobowy 1600m³/db. Zwiększona przepustowość oczyszczalni ścieków podyktowana jest przewidywaną w bliskiej perspektywie budowie zakładu do przetwórstwa owocowo-warzywnego, oraz dalszym rozwojem gminy.

II wariant: przewiduje budowę sieci kanalizacyjnej podzielona na etapy i przyłączenie do oczyszczalni ścieków w mieście Lubawa. Przepustowość tej oczyszczalni wykorzystywana jest zaledwie w 38%.

Gospodarka odpadami

Komunalne składowisko odpadów Lubawskiej Spółki Komunalnej zlokalizowane jest w Samplawie na terenie eksploatowanego w sposób niezorganizowany wyrobiska poźwirowego. Składowisko posiada uregulowany stan formalno-prawny:

- pozwolenie na budowę wydane przez Urząd Miasta i Gminy w Lubawie Decyzja nr IV 54/LW/93/84 L.Dz. 8381-95/84 z dnia 3 września 1984r. Eksploatację składowiska rozpoczęto w 1986r.

- decyzja zezwalająca Lubawskiej Spółce Komunalnej z o.o. na prowadzenie działalności polegającej na usuwaniu i unieszkodliwianiu odpadów – wywozie nieczystości stałych z terenu Gminy Lubawa, decyzja HU64-31/1/01, z dnia 9 stycznia 2000r.

Powierzchnia składowiska składa się z wyrobisk poźwirowych gdzie składane sukcesywnie odpady, plantowane spychaczem oraz przykrywane warstwą izolacyjną. Obecnie użytkowane są dwie kwatery o powierzchni ok. 10.000m² i 20.000 m². Składowisko w Samplawie zajmuje powierzchnię 11,60 ha i zaspakaja potrzeby na odpady komunalne z terenu miasta i gminy Lubawa. Jednak to składowisko nie prowadzi żadnej segregacji i utylizacji odpadów, ani odzyskiwania surowców wtórnych, dlatego ten system zagospodarowania odpadów należy uznać za niewystarczający i prowadzony na niskim poziomie. Niepokoi, też bardzo duża liczba gospodarstw rolnych zagospodarowujących śmieci we własnym zakresie. Termin zamknięcia i rekultywacji składowiska przewidziany jest na rok 2007 a szacunkowy koszt rekultywacji 11,6 mln zł.

Na terenie powiatu ławskiego do momentu utworzenia Zakładu Zagospodarowania Odpadów będą unieszkodliwiane przez składowanie (plan gospodarki odpadami dla powiatu ławskiego).

W przypadku zaistnienia takiej sytuacji wszystkie niesegregowane odpady pochodzące z terenu powiatu będą musiały być deponowane na jednym, ponadlokalnym składowisku.

Proponowane działania

- I. Wariant: przy założeniu, że Gmina Lubawa w najbliższych latach nie przystąpi do żadnego związku gmin, wówczas będzie to składowisko dla potrzeb lokalnych (tak jak w chwili obecnej) – eksploatacja nie powinna trwać dłużej niż do połowy roku 2007. Powodem przyjęcia tej daty jako granicznej jest obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla składowisk. Składowiska powinny spełniać wymogi najlepszych dostępnych technik, a takich wymogów składowisko w Samplawie nie spełnia i nie spełni.
- II. Wariant: przyjmując, że w miejscowości Samplawa powstanie obiekt regionalny (kompleksowy zakład unieszkodliwiania odpadów)- eksploatacja wówczas trwać będzie do 2012 roku. Należy jednak zauważyć, że nie będzie to eksploatacja obecnego składowiska, ale eksploatacja nowego obiektu-, który może powstać w bezpośrednim sąsiedztwie obecnie eksploatowanej niecki składowiska.
- III. Wariant: polega na tym, że Gmina Lubawa przystąpi do Związku Gmin „Czyste Środowisko w Ostródzie i wówczas eksploatacja składowiska trwać będzie jedynie do końca 2005 roku.

Gospodarka gazowa

Na terenie gminy Lubawa nie ma sieci gazowej. Około 65% gospodarstw domowych korzysta z gazu butlowego

Gmina przewiduje doprowadzenie gazu do 2013 roku, ale na chwilę obecną nie jest w stanie oszacować kosztów przedsięwzięcia oraz zakresu przedmiotowego inwestycji.

Gospodarka cieplna

Gospodarka cieplna gminy opiera się głównie o kotłownie lokalne i indywidualne źródła ciepła, w tym oparte o energię elektryczną. Kotłownie opalane są paliwem stałym (węgiel kamienny, rzadziej brunatny i brykiety) oraz coraz częściej olejem opałowym lekkim typu

Ekoterm w instalowanych piecach i kotłowniach. Kotłownie oparte na węglu są dostarczycielami znacznej emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Istniejące źródła ciepła ze względu na stan techniczny powinny być modernizowane poprzez wprowadzanie automatyki i najnowszych technologii oczyszczania spalin, co będzie prowadziło do racjonalnego wykorzystania energii i ochrony powietrza atmosferycznego. Zaopatrzenie w ciepło powinno zakładać eliminację paliw węglowych. W przyszłości gdy będzie następowała gazyfikacja gminy, gaz przewodowy powinien stać się jednym z głównych źródeł zaopatrzenia w ciepło.

Komunikacja

Sieć drogowa

Układ komunikacyjny obsługujący gminę opiera się na drogach kategorii krajowej, wojewódzkiej i gminnej

Do układu nadrzędnego należą drogi kategorii krajowej:

- nr 15 krajowa Inowrocław-Toruń-Lubawa-Ostróda-Olsztyn, 3100-3900p/d (przebiega przez gminę na odcinku 19 km)
- nr 536 regionalna Iława-Sampława, 2900 p/d
- nr 537 regionalna Lubawa-Pawłowo-Grunwald, 1500 p/d
- nr 541 regionalna Lubawa-Lidzbark Welski- Dobrzyń, 1100 p/d

Ogólna długość dróg krajowych (IV i V klasy technicznej) w gminie wynosi 40,76 km. Wszystkie drogi posiadają nawierzchnię bitumiczną. Drogi kategorii wojewódzkiej, których jest 15 mają łączną długość 96,0 km, w tym 86,3 km jest dróg twardych tj. 87,4%. Gęstość dróg twardych wynosi w gminie Lubawa 0,49 km/km² (średnia województwa 0,39 km/km²).

Do układu podstawowego w gminie zaliczono drogi wojewódzkie:

- nr 26240 Rożental – Kałduny
- nr 26242 Byszwald – Zielkowo
- nr 26248 Rożental-Wałdyki
- nr 26249 Złotowo-Pietrzwałd
- nr 26247 Lubawa-Losy
- nr 26244 Lubawa-Targowisko Dolne –Rakowice
- nr 26246 Lubawa –Mortęgi gr. Woj.
- nr 26245 Łązek- gr.woj.

- nr 26250 Lubawa-Rumienica- gr.woj.
- nr 26251 Złotowo- Prątnica
- nr 26252 Prątnica-Jagodziny, na odcinku do Szczepankowa
- nr 26258 Napromek-Czerlin-Jagodziny, na odcinku do Czernina
- nr 26253 Rumienica-Gutowo
- nr 26715 Wierzbica-Gutowo- do drogi nr 26250

Wszystkie wyżej wymienione drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnię twardą. Pozostałe odcinki dróg wojewódzkich oraz drogi gminne należą do układu pomocniczego w gminie. Łączna długość dróg wojewódzkich w gminie Lubawa wynosi 96,0 km, w tym twardych 86,3 km, tj. 87,4%.

Drogi gminne

Łączna długość 17 dróg gminnych (w 1999r.) wynosiła 54,1 km z najdłuższymi odcinkami: Kazanice-Raczek- Rodzone 6,2 km, Rodzone- Łązek 4,9 km, Szczepankowo-Czerlin 4,7 km i Kołodziejski – Pomierki – Rożental 4,4 km. W większości są to drogi gruntowo-żwirowe (63,0%) w niewielkim procencie utwardzone (12%) lub bitumiczne (25%).

Mosty drogowe

W gminie Lubawa znajdują się liczne mosty drogowe. Na drogach krajowych i wojewódzkich jest 8 mostów, z których tylko jeden nad rzeką Elszką k. Lubawy jest normatywny, pozostałe są nienormatywne.

Mankamentem utrudniającym poruszanie się drogami są jednopoziomowe skrzyżowania dróg z koleją, zwłaszcza na trasie bardzo uczęszczanej Nowe Miasto Lubawskie – Lubawa w miejscowości Łązek, oraz w Rakowicach i Zajączkowi Lubawskim.

Sieć kolejowa

Południowym skrajem gminy Lubawa przebiega linia kolejowa magistralna nr 009 Warszawa centralna – Gdańsk Główny. Jest to linia dwutorowa zelektryfikowana, ale na jedynych dwóch dworcach kolejowych w Rakowicach i Zajączkowi Lubawskim nie zatrzymują się pociągi pospieszne. Natomiast można dojechać pociągami osobowymi do Iławy i Działdowa. W Zajączkowi Lubawskim istnieje stacja techniczno-towarowa, od której biegnie jednotorowa, nie zelektryfikowana linia kolejowa do Lubawy nr 252, obecnie przeznaczona tylko dla przewozów towarowych.

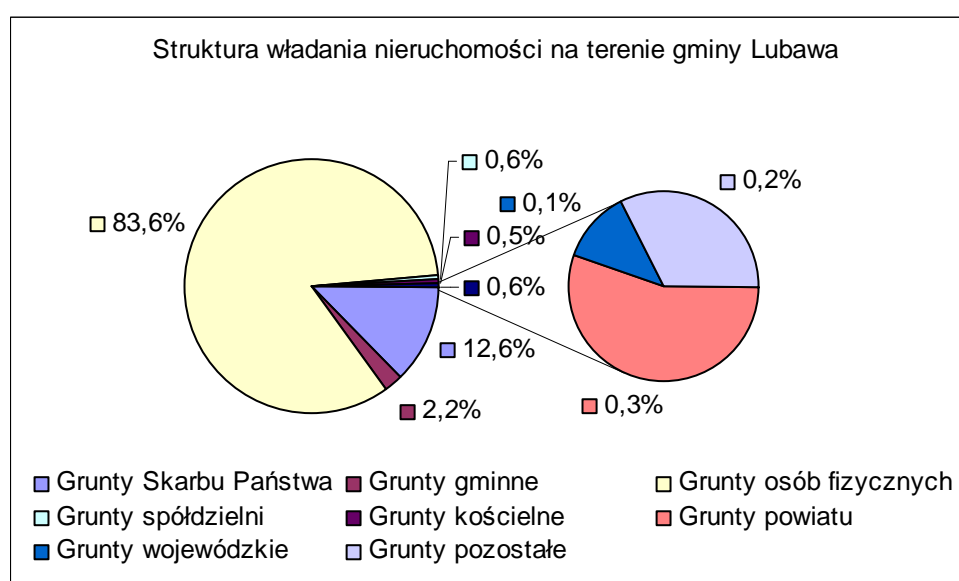
c) własność nieruchomości

Na terenie Gminy Lubawa zdecydowaną większość stanowią grunty prywatne. Stanowią je grunty orne, sady, łąki trwałe, pastwiska trwałe, grunty orne zabudowane, lasy i inne.

Struktura władania nieruchomości na terenie gminy na koniec 2003 roku (w ha) kształtowała się następująco:

Struktura władania nieruchomości- stan na 1 stycznia 2004r. w ha		
Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem ha
1.	Grunty Skarbu Państwa	2953
2.	Grunty gminne	509
3.	Grunty osób fizycznych	19669
4.	Grunty spółdzielni	142
5.	Grunty kościelne	107
6.	Grunty powiatu	79
7.	Grunty wojewódzkie	18
8.	Grunty pozostałe	47
	Razem	23524

Źródło: Dane Urzędu Gminy Lubawa

Źródło: Dane Urząd Gminy Lubawa

Na terenie gminy dominują grunty osób fizycznych. Odzwierciedla to zachodzące w ciągu ostatnich dwudziestu lat zmiany w strukturze władania oraz strukturze agrarnej na skutek transformacji ustrojowej.

W 1986 roku struktura władania nieruchomości przedstawiała się następująco:

- Państwowe Gospodarstwa Rolne - 401ha
- Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne – 737 ha
- Państwowe Gospodarstwa Leśne – 2294 ha
- Pozostałe grunty państwowe – 1017 ha
- Drogi publiczne – 484 ha
- Inne tereny komunikacyjne (kolejowe) – 31 ha
- Grunty osób fizycznych - 18562

Grunty Państwowe zajmowały 4449 ha tj.18,91% powierzchni gminy. Areał gruntów gospodarstw indywidualnych szacowano na około 78,89% powierzchni gminy. W roku 2003 grunty indywidualne stanowiły już 83,6% powierzchni przy 12,6% gruntów będących własnością Skarbu Państwa, PGL „Lasy Państwowe”, znikomy udział stanowią grunty gminne tj. 2,2 %. Powyższa struktura własności gruntów Ponadto gminie jest efektem niskiego udziału tzw. „sektora uspołecznionego” Ponadto okresie PRL-u. Gmina Lubawa, jako jedna z nielicznych w województwie nie miała po 1990 roku problemów strukturalnych z przekształceniami własnościowymi sektora publicznej własności gruntów. Ponadto w przeciągu ostatnich 18 lat powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się tylko o 4,39 % tj. 130,1 ha.

W gminie Lubawa zauważalny jest brak gminnego zasobu gruntów budowlanych w gospodarce gruntami. Brak ten może stanowić istotną przeszkodę dla czynnego uczestnictwa samorządu gminnego w kształtowaniu warunków do inwestowania w pozarolnicze działalności gospodarcze i restrukturyzacji obszarów wiejskich oraz w przekształcaniu bazy materialnej usług publicznych i kreowaniu podaży gruntów pod zabudowę mieszkaniową.

d) stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Teren gminy Lubawa charakteryzuje się znacznym zasobem wartości kulturowych, które nie w pełni są zewidencjonowane. Inwentaryzacja kultury materialnej na terenie gminy Lubawa jest dobra i pełna w zakresie zabytków sakralnych oraz kaplic przydrożnych. Z kolei inwentaryzacja obiektów kultury świeckiej jest dalece niepełna zarówno w zakresie zabytków

archeologicznych jak i architektury świeckiej, zwłaszcza chałup, stodół i innych obiektów inwentarskich i gospodarczych zasługujących na ochronę.

Obiekty zabytkowe w gminie zwiększają atrakcyjność obszaru i stanowią potencjał do rozwoju różnych form rekreacji, w tym turystyki krajoznawczej. Zasoby dorobku kulturowego stanowią podstawę do tworzenia współczesnych wartości kulturowych, ale wymagają znacznych nakładów na utrzymanie obiektów zabytkowych w odpowiednim stanie technicznym.

Zabytki sakralne

- kościół gotycki w Byszwałdzie pochodzący z początku XIV w., wystrój kościoła XVII wieczny. Ołtarz główny późnorenansowy z około 1620r. z pięcioma gotyckimi rzeźbami. Drewniana dzwonnica z XVIII w. Oraz dzwon z XV w.

- kościół gotycki w Kazanicach zbudowany w drugiej połowie XIV w. Najstarszym obiektem w kościele jest gotycka rzeźba Chrystusa Salwatora datowana na XV w. Oraz późnogotyckie figury Marii i Św. Jana Ewangelisty z Grupy Ukrzyżowania. Wśród zabytków sztuki złotniczej na szczególną uwagę zasługują: postgotycka monstrancja retanulowa i postgotycka puszka na komunikanty z 1645r.

- kościół gotycki w Prątnicy zbudowany w połowie XVw.

- kościół gotycki w Samplawie z drugiej połowy XIV w.

- drewniany kościół w Złotowie o architekturze barokowej wzniesiony w pierwszej połowie XVI w. Zabytkowy wystrój wnętrza kościoła stanowią: obraz główny z pierwszej ćwierci XVIII w. Z dwoma XIX w. Obrazami w retabulum

- drewniany kościół barokowy w Rożentalu wzniesiony w drugiej połowie XVIII w. W miejscu poprzedniego datowanego na wiek XVI. Wyposażenie kościoła w większości XVIII w. Z wcześniejszego wystroju zachowało się pięć gotyckich rzeźb z końca XV w. Stanowiących pozostałości gotyckiego ołtarza oraz dwa późnogotyckie kielichy z początku XVI w.

- kościół w Grabowie zbudowany w stylu klasycystycznym w pierwszej ćwierci XIX w. Cennymi przykładami rzemiosła artystycznego są dwa XIV wieczne lichtarze gotyckie oraz późnogotycki świecznik wiszący datowany na początek XVI w.

Pałace

Zespół Pałacowo-Parkowy w Mordęgach. Pałac IX wieczny. Park utrzymany w stylu angielskim.

Pomniki

- pomnik koło Byszwałdu, gdzie 15 listopada 1941 dokonano egzekucji na 14 Polakach
- pomnik w lesie Borek (leżący 3 km od Lubawy), miejsce, w którym hitlerowcy masowo rozstrzelali Polaków
- pomnik- mogiła w Gutowie, upamiętniająca zamordowanie dwustu Żydówek- więźniarek podobozu Stutthofu w Gutowie

e) identyfikacja problemów

problemy przyrodnicze i ekologiczne

- * niska lesistość gminy, w tym mała zasobność w lasy jej części środkowej
- * konieczność zachowania wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz przestrzegania przepisów obowiązujących na terenach prawnie chronionych, przede wszystkim na obszarach chronionego krajobrazu, w strefach ochronnych ujęć wodnych, przy jednoczesnej potrzebie rozwoju działalności gospodarczych.
- * niekorzystny stan czystości rzek:
 - Drwęcy (pozaklasowy w rejonie Rodzonego i III klasa w rejonie Gramot) w związku z nadmierną zawartością fosforu. Główną przyczyną jest zrzut ścieków z oczyszczalni w Iławie dopływem Drwęcy-rzeka Iławka
 - Gizeli (pozaklasowy poniżej Lubawy) w związku z nadmiernym zanieczyszczeniem bakteriologicznym
 - Sandeli (pozaklasowy poniżej Lubawy) w związku z wysokim ładunkiem zanieczyszczeń bakteriologicznych. Przyczyną jest zrzut ścieków z miasta Lubawy
- * niekorzystne warunki zaopatrzenia w wodę ze złóż podziemnych w rejonie Samplawy
- * brak izolacji warstwy wodonośnej od poziomu terenu na ujęciu wody w Rodzonym
- * brak dolesień i małej retencji w obszarze Wzgórz Dylewskich, koniecznych dla prawidłowej gospodarki wodnej w tym rejonie. Jest to rejon niekorzystny dla rozwoju funkcji wytwórczych i osadniczych
- * słaba izolacja wód podziemnych od powierzchni terenu w obszarze Doliny Rzeki Drwęcy. W obszarze tym konieczna jest eliminacja szamb i rozsączania ścieków do gruntu. Obszar Doliny Rzeki Drwęcy jest niekorzystny do intensywnego rozwoju funkcji wytwórczych i osadniczych
- * słaba odporność środowiska przyrodniczego obszaru wzgórz morenowych i zandrów na intensywne formy gospodarowania i skutki wielkoobszarowych monokultur rolnych
- * brak działań rekultywacyjnych na terenach pokopalnianych w rejonie Kazanic oraz eksploatacyjnych mniejszych kruszywa naturalnego do celów lokalnych

* zanieczyszczenie wód rozproszonymi zrzutami ścieków na nie skanalizowanych terenach wiejskich, spływy powierzchniowe z powierzchni rolniczych, spływy zanieczyszczeń z powierzchni dróg.

Problemy środowiska kulturowego

- Zły stan techniczny obiektów kulturowych i brak inwestorów dla atrakcyjnego zabudowania części obiektów zabytkowych położonych na terenie gminy.
- Zagrożenie niekorzystnymi przekształceniami funkcjonujących obecnie obiektów zabytkowych i ich otoczenia w przypadku konieczności modernizacji czy podniesienia standardu funkcjonalnego i technicznego.

Problemy związane z infrastrukturą techniczną

* zakresie dostępności komunikacyjnej podstawowymi mankamentami gminy Lubawa jest wysoki odsetek dróg nieutwardzonych, nienormatywne mosty drogowe, jednopoziomowe skrzyżowania dróg z liniami kolejowymi i konieczną obwodnicą na drodze nr 15, co najmniej w rejonie Samplawy. Nieznana jest długość i jakość tzw. dróg komunalnych (wewnętrznych), gdyż nie występują one w spisie dróg gminnych. Są to najczęściej drogi polne, wymagające utwardzenia. Przy założeniu, że drogi krajowe powinny odpowiadać parametrom międzyregionalna nr 15- III kl. Techn. oraz pozostałe IV kl. Techn., część dróg należy przebudować w celu uzyskania odpowiedniej szerokości nawierzchni oraz geometrii trasy. Przepustowość tych dróg będzie wystarczająca- przyjmując, że będą posiadały odpowiednie parametry oraz wybudowane zostanie obejście Samplawy.

Biorąc pod uwagę potrzeby komunikacyjne gminy należy przyjąć, że docelowo należałoby utwardzić pozostałe drogi wojewódzkie oraz część dróg gminnych obsługiwanych jest poprzez tak zwane drogi komunalne (wewnętrzne), które nie występują w spisie dróg gminnych. Proponuje się dokonanie analizy dróg gminnych i komunalnych celu ustalenia prawidłowego układu dróg publicznych (gminnych) obsługujących gminę Lubawa.

* brak zorganizowanej gospodarki ściekowej w obszarze gminy w formie systemu zbiorczych przesyłów ścieków do oczyszczalni w mieście Lubawie (oczyszczalnia ta wymaga modernizacji w kierunku podwyższenia zdolności usuwania zawartości biogenów w ściekach oczyszczonych). Stan taki stanowi zagrożenie dla zasobów wód podziemnych w wodonośnych warstwach użytkowych w obszarze gminy.

* brak zorganizowanego systemu gospodarki odpadami (zbiórki, segregacji i utylizacji odpadów)

* brak połączeń drogowych wewnątrzgminnych w południowej części gminy

* konieczność ustalenia programu zasilania elektroenergetycznego obszarach potencjalnej aktywizacji gospodarczej i osadniczej

5. Gospodarka

a) główni pracodawcy, ilość osób zatrudnionych w danych sektorach

W latach 2000 -2003 roku struktura osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach gospodarki przedstawiała się jak w poniższej tabeli

sektory gospodarki	2000	2001	2002	wskaźnik w % 2000 = 100%
Ogółem	550	597	396	-28,0%
Rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo	82	51	46	-43,9%
Przemysł	72	105	145	+101,3%
Budownictwo	31	49	29	-6,4%
Handel i naprawy	96	122	73	-23,9
Transport, gospodarka magazynowa	6	22	29	+383,3%
Edukacja	171	171	171	0

Źródło: GUS

W gminie Lubawa zanotowano spadek zatrudnienia (w stosunku do 2000r.) w rolnictwie, leśnictwie i łowiectwie o 43,9%, budownictwie o 6,4%, handlu i naprawach o 23,9%. Natomiast wzrost zatrudnienia zanotowano w przemyśle o 101,3% oraz transporcie gospodarce magazynowej o 282,3%.

Głównymi pracodawcami są instytucje użyteczności publicznej zlokalizowane na terenie miasta i gminy. Są to Urząd Gminy Lubawa, placówki oświatowe, zakłady usługowe, obiekty handlowe. Niestety brak jest dokładnych danych w tym zakresie.

Większe zakłady zlokalizowane na terenie gminy Lubawa:

- Usługi Stolarskie i Budowlane – Zdzisław Wierzbowski (budownictwo)

- firma „Bulinek” – Tadeusz Krauzewicz (hurtownia chemiczna)
- Plastfol Sp. z o.o. (produkcja tworzyw usługowych)
- Transport ciężarowy – Marek Rytlewski (transport usługowy)
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Jantar (stolarstwo)
- Zakład Produkcyjno Usługowy i Handlowy Perfekt (stolarstwo)

W związku z dominującą funkcją rolniczą gminy Lubawa, przeważająca część mieszkańców pracuje w rolnictwie. Większość mieszkańców posiada indywidualne gospodarstwa rolne. Właściciele są jednocześnie pracodawcami i pracownikami. Rolnicy rzadko zatrudniają do pomocy w gospodarstwie dodatkowe osoby.

b) struktura podstawowych branż na terenie gminy

Rolnictwo

Jednym z głównych uwarunkowań rozwoju funkcji rolnej na danym obszarze jest potencjał zawarty w warunkach przyrodniczych. O wartości potencjału decyduje głównie jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przyjmując, że wielkość rolniczej przestrzeni produkcyjnej to ilość i jakość użytków rolnych przypadająca na statystycznego mieszkańca gminy, województwa czy kraju, to w gminie Lubawa wynosi ona 1,70 ha (dla porównania w województwie warmińsko – mazurskim 0,89 ha, a w kraju zaledwie 0,48 ha). Ponadto gminę charakteryzuje bardzo wysoki udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej, który wynosi ok. 90,90%, a w woj. warmińsko – mazurskim ok. 54%, czyli jest znacznie wyższy od przeciętnego w województwie.

Strukturę użytkowania gruntów dla gminy w 2002 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Powierzchnia gminy w ha	20075
Użytki rolne w ha	18249
w tym : gruntu orne	16080
sady	106
łąki i pastwiska	94
lasy	1969
Pozostałe grunty i nieużytki	1826

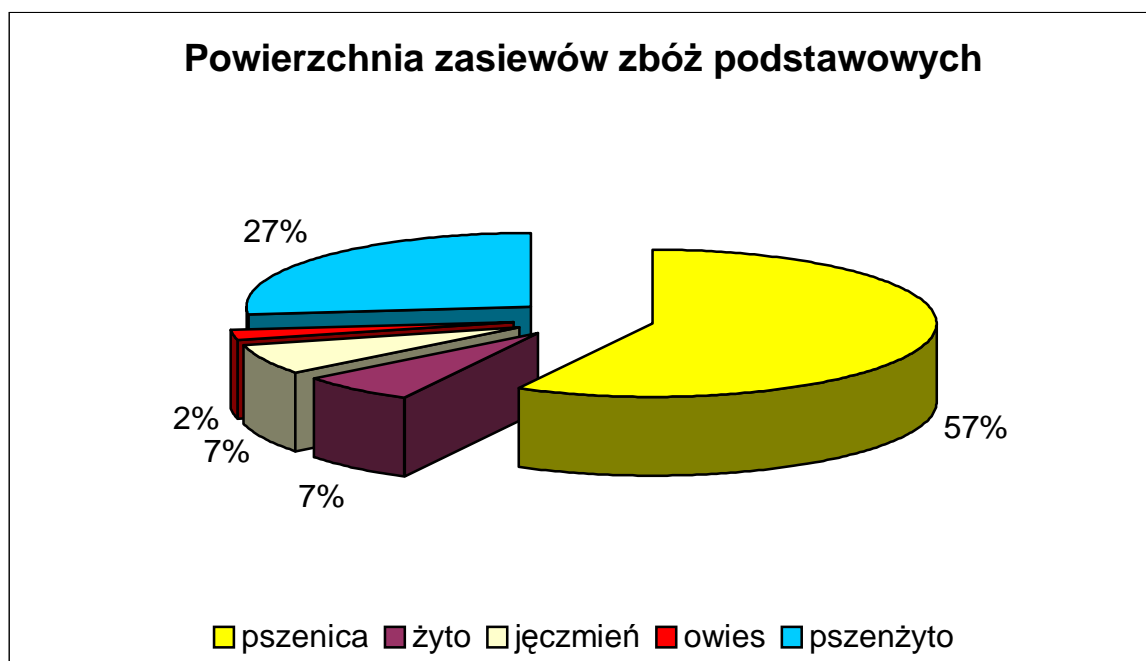
Źródło; Urząd Gminy

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku struktura zasiewów kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem	
	w ha	w %
Ogółem	16169	100,0
Zboża ogółem	14845	91,8
Strączkowe jadalne na nasiona	3	0,0
Ziemniaki	557	3,4
Przemysłowe w tym:	226	1,4
Buraki cukrowe	44	0,3
Rzepak i rzepik	183	1,1
Pastewne	468	2,9
Pozostałe w tym	69	0,4
warzywa	32	0,2

Źródło: Dane GUS Olsztyn 2002 Powszechny Spis Rolny

Obecnie w produkcji roślinnej zboża stanowią ponad 90% powierzchni zasiewów. Jest to uprawa najmniej angażująca nakłady pracy i pozwala uzyskać spodziewane efekty produkcyjne ze stosunkowo niewielkim stopniem ryzyka. Procentowy stosunek powierzchni zasiewów zbóż podstawowych na terenie gminy Lubawa przedstawia poniższy wykres.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubawa

Struktura wielkości gospodarstw indywidualnych w Gminie Lubawa w latach 1998-2003

Rok	Grupy obszarowe gospodarstw						
	Ogółem	1-2 ha	3-5 ha	5-7 ha	7-10 ha	10-15 ha	Powyżej 15 ha
1998	1542	170	198	97	226	377	474
2001	1540	201	199	99	219	347	475
2002	1544	207	202	98	215	347	475
2003	1468	145	218	103	231	326	445

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Na podstawie badanego okresu (2001=100%) możemy stwierdzić, że

- w grupie gospodarstw obszarowo dużych, tj. 7-10 ha nastąpił wzrost o 5,47%, 10-15 ha nastąpił spadek o 6,05%, powyżej 15 ha nastąpił spadek o 6,31%

- w grupie gospodarstw obszarowo małych, tj. 1-2 ha nastąpił spadek o 27,86%, 3-5 ha 9,54%, 5-7 ha nastąpił wzrost o 4,04%

Odchodzenie z grup obszarowych powyżej 7 ha spowodowane było głównie zmniejszaniem obszarów, a także tworzeniem nowych drobnych gospodarstw. Jest to wyraz rozluźnienia związków charakterystycznych rolnictwem charakterystycznych sprowadzenia gospodarstwa rolnego do funkcji pomocniczej (głównie aprowizacja rodziny). Oba kierunki są działaniami racjonalnymi, podejmowanymi pod presją sytuacji ekonomicznej.

Zauważalny jest wzrost stopnia specjalizacji charakterystycznych skali produkcji gospodarstw rolnych. Przewodzącą gałęzią produkcji jest trzoda chlewna w żywcu i w materiale hodowlanym. Stan pogłowia zwierząt gospodarskich wykazuje nadal tendencję wzrostową, co przedstawia tabela

Gatunek	1996		2002		Tendencja w produkcji zwierzęcej (+/-) 1996=100%	
	Stan w sztukach ogółem	Stan w sztukach na 100 ha użytków rolnych	Stan w sztukach ogółem	Stan w sztukach na 100 ha użytków rolnych	w sztukach	w %
Bydło ogółem	8261	45,7	5862	31,9	-2399	-29,0
w tym krowy	2739	15,2	1982	10,8	-757	-27,6
Trzoda chlewna	57039	315,5	107569	585,5	+50530	+87,4
w tym lochy	5481	30,3	10760	58,6	+5279	+96,3
Owce	422	2,3	392	2,1	-30	-7,1

Źródło: Urząd Gminy charakterystycznych Lubawie

Szansę rozwoju mają nie tylko gospodarstwa specjalistyczne, ale także gospodarstwa o niskim stopniu specjalizacji i niskiej intensywności, gdyż stwarzają warunki do produkcji zrównoważonej ekologicznej. Mogą to być w przyszłości tzw. gospodarstwa agroturystyczne lub ekologiczne. Rozwój rolnictwa ekologicznego, poza produkcją zdrowej żywności stwarza możliwość wykorzystania nadwyżki siły roboczej występującej w rolnictwie oraz stanowi motywację do rozwoju drobnego przetwórstwa.

Obecnie funkcjonują trzy gospodarstwa agroturystyczne w Napromku, Samplawie i w Mortęgach.

Wśród charakterystycznych cech struktury agrarnej gminy Lubawa należy wymienić:

- dominację własności ziemi rolniczego indywidualnej gospodarce rolnej
- znaczący udział gospodarstw obszarowo dużych (powyżej 15 ha – 20,3%)
- znaczący udział gospodarstw o pow. 10-15 ha- 22,2 % ogółu gospodarstw
- znikomy udział gospodarstw obszarowo małych (1-2 ha – 9,8%)
- powiększająca się liczba małej wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego 3-5 ha
- Gmina Lubawa wyróżnia się VII typów gospodarstwa domowego wśród 1468 gospodarstw rolnych:

I. rolnicze (z dominacją utrzymania się rolniczego)- 1160

II. rolniczo-pracowniczy – 29

III. pracownicze i pracowniczo-rolnicze-136

IV. emeryci i renciści- 65

V. z poza rolniczą działalnością gospodarczą-17

VI. nie zarobkowe źródło utrzymania inne niż emerytura czy renta-7

VII. pozostałe gospodarstwa – 54

W gminie Lubawa jest stosunkowo wysoki poziom mechanizacji i umaszynowienia. Rolnicy posiadają ponad 1600 ciągników kołowo-rolniczych oraz siodłowych, ok. 200 kombajnów zbożowych, ok. 150 kombajnów ziemniaczanych, ponad 250 ładowaczy „Cyklop”, ok. 250 opryskiwaczy ciągnikowych i ponad 60 rozsiewaczy wapna. Ponadto na terenie gminy gospodarstwa dysponują ponad 1000 przyczep ciągnikowych i ponad 100 samochodów ciężarowych. Pod względem mechanizacji gmina Lubawa znajduje się w czołówce gmin woj. warmińsko-mazurskiego ze średnią liczbą ciągników 9 na 100 ha użytków rolnych (w województwie ok. 5 ciągników/100 ha użytków rolnych). Wysokie miejsce zajmuje też gmina pod względem wyposażenia w kombajny zbożowe i ziemniaczane oraz rozsiewacze nawozów.

Gmina Lubawa posiada: jeden z największych w województwie udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gruntów, jeden z najwyższych w województwie udziałów gruntów ornych w ogólnej powierzchni gruntów oraz niższy niż w województwie udział użytków zielonych w ogólnej powierzchni gruntów.

W gminie Lubawa od lat dominujące znaczenie ma uprawa zbóż, które zajmują aż 91,8% powierzchni zasiewów. Decydującym czynnikiem tego rodzaju upraw mają lekkie gleby oraz dominacja hodowli trzody chlewnej wymagająca dużej ilości pasz zbożowych. W strukturze zbóż największy udział mają następujące uprawy: mieszanki zbożowe 38,3%, żyto 13,8%, jęczmień jary-9,6% i pszenżyto 10,8% powierzchni zasiewów.

Przemysł

Na koniec 2002 roku na terenie miasta i gminy zarejestrowanych było w sumie 284 podmiotów gospodarki narodowej. Podział na formy prawno – organizacyjne przedstawiał się następująco:

Forma prawno-organizacyjna	2000	2001	2002
Ogółem	324	1533	337
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0
Spółki prawa handlowego	3	3	4
Pozostałe spółki	16	13	14
Spółdzielnie	1	1	1
Osoby fizyczne	292	1482	284

Źródło: Rocznik Statystyczny 2001,2002,2003

Dominującą formą własności podmiotów gospodarczych jest sektor prywatny posiadający 84,2%. Pod względem form prawno-organizacyjnych wśród podmiotów gospodarki narodowej dominują: zakłady osób fizycznych- 284, spółki prawa handlowego- 4, pozostałe spółki -14, spółdzielnia-1

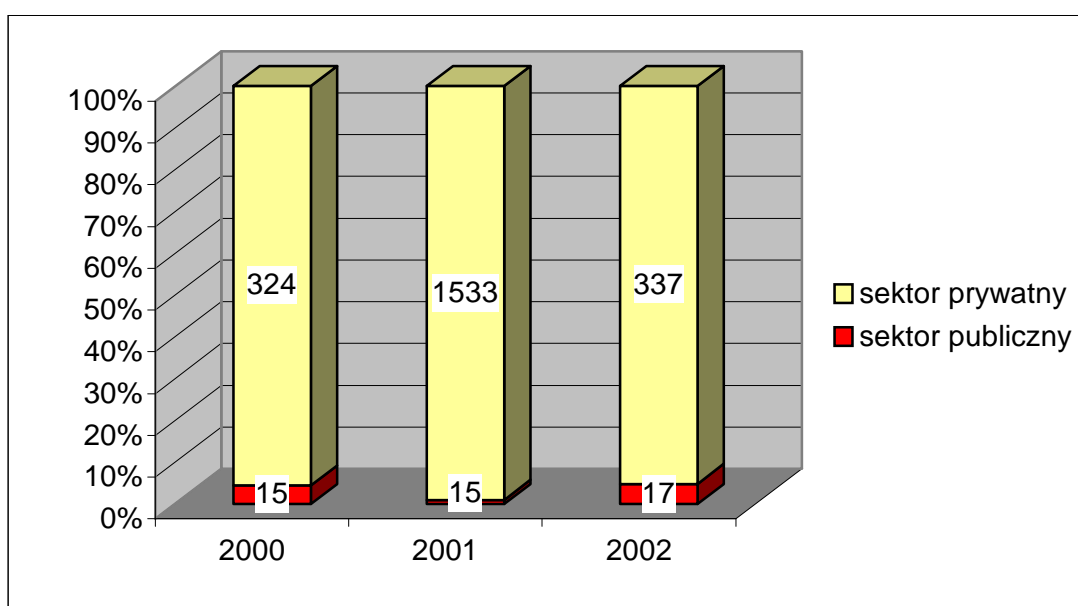
Korzystne zmiany w działalności rolniczej gminy Lubawa spowodowała transformacja ustrojowa.

Przejawem tego był m.in. dynamiczny wzrost w działalności wytwórczej, co przedstawia tabela

Rodzaj działalności	1998	2001	2003	Wskaźnik wzrostu w 2003r. 1998=100%
Wytwórcza	13	21	25	92,3
Usługowa	110	135	160	45,4
Handlowa	70	81	72	2,8
Ogółem	193	237	257	33,2

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Podział ze względu na udział sektora prywatnego i sektora publicznego

Źródło: Opracowanie własne, dane Rocznik Statystyczny 2001,2002,2003

Obszar gminy Lubawa nie stanowi miejsca znaczącej koncentracji nierolniczych działalności gospodarczych. Główną funkcją tych podmiotów jest obsługa ludności prowadzącej produkcję rolną, dominującą w działalności gospodarczej w obszarze gminy

c) identyfikacja problemów

Problemy natury gospodarczej dotyczące gminy Lubawa są następujące:

- brak polityki rolnej pozwalającej na preferowanie rozwoju gospodarstw rolnych,
- brak rynków zbytu dla rolnictwa,
- nierozwinięte przetwórstwo rolno – spożywcze i przechowalnictwo,
- mały udział gruntów gminnych

- nierozwinięta infrastruktura techniczna (brak kanalizacji)
- słabo rozwinięta sieć turystyczna
- słabo rozwinięta działalność agroturystycznej,
- brak większych zakładów pracy,
- niewystarczający udział małej przedsiębiorczości w gospodarce gminy,
- brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych,
- mała lesistość gminy.

6. Sfera społeczna

a) sytuacja demograficzna i społeczna terenu

Liczba mieszkańców gminy Lubawa w latach 1978-2003 kształtowała się następująco

Wyszczególnienie	1978	1989	1991	1999	2000	2001	2002	2003
Ogółem	7208	8812	9056	10243	10233	10339	10275	10728
gmina: (rok 1978=100%)	100,0	122,2	125,6	142,1	141,9	143,4	142,5	148,8

Źródło: Roczniki statystyczne 2001,2002,2003 oraz dane Urzędu Gminy Lubawa

Gmina Lubawa jest jedną z najludniejszych gmin wiejskich województwa i zamieszkuje ją Wśród gmin wiejskich wyróżnia się jednym z najwyższych wskaźników gęstości zaludnienia wynoszącym w 2003r. 45 osób/1 km², podczas gdy średnia w gminach wiejskich województwa wynosi 26 osób/ 1km².

Kształtowanie się poszczególnych wskaźników przedstawia poniższa tabela.

lata	ludność	na 1000 mieszkańców			saldo migracji
		Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	
1999	10243	176	109	69	-48
2000	10233	176	104	70	-36
2001	10339	173	73	100	-19
2002	10275	155	85	70	0

Źródło: Roczniki statystyczne 2000, 2001,2002,2003

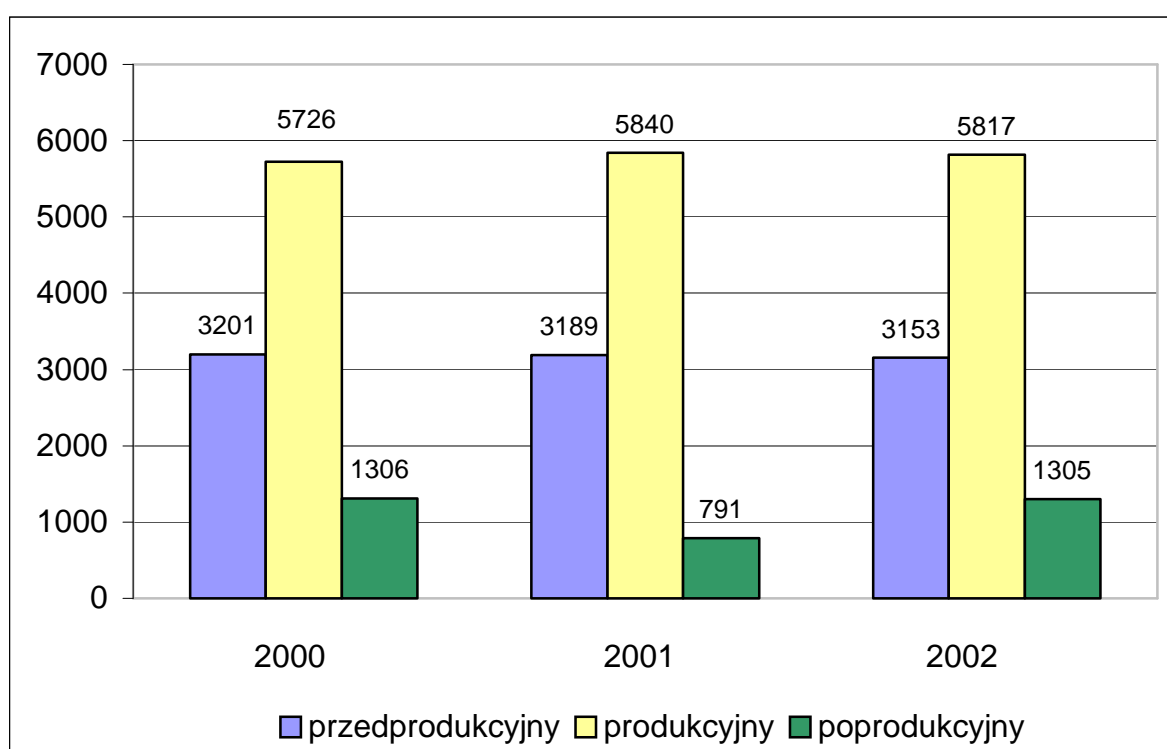
Średnia liczba ludności w gminie utrzymuje się na poziomie ok.10300. Odływ ludności wiejskiej do miast trwał w gminie Lubawa do początku lat 90-tych i w 1991r. gmina

osiągnęła stan wynoszący 9056 osób. Od tego roku, w wyniku stałego wzrostu bezrobocia, a zwłaszcza zwolnień grupowych z zakładów pracy w okolicznych miastach, część byłych mieszkańców gminy powróciła w rodzinne strony i mimo zmniejszającego się przyrostu naturalnego, następował stały wzrost liczby mieszkańców gminy do 10243 osób w 1999r.

Na rozwój demograficzny gminy wpłynął wysoki przyrost naturalny (liczba urodzeń wyższa od liczby zgonów).

Czynnikiem hamującym rozwój demograficzny w latach 1999-2001 było ujemne saldo migracji. Zjawisko to ma jednak tendencję spadkową i w 2002r. osiągnęło poziom zerowy.

Struktura ludności wg wieku ekonomicznego ludności

Źródło: opracowanie własne, dane GUS

Struktura wieku ludności gminy zmienia się na bardziej niekorzystną, gdyż udział ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje z 3201 w 2001r. do 3153 w 2002r. Wzrasta też udział ludności w wieku poprodukcyjnym z 791 w 2001r. do 1305 w 2002r. Udział ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2002r.- 56,61%.

Według prognoz GUS tendencja starzenia się społeczeństwa w powiecie iławskim będzie się pogłębiać. Do 2010r. liczba osób w wieku 65-69 będzie spadać, następnie rosnać, do 2024, aby do 2030 spaść do wartości 4986. Odmienne przedstawia się krzywa przyrostu liczby

osób w wieku 70-74, których do 2015 będzie ubywać, a następnie do 2020, liczba osób w wieku 75 i powyżej będzie gwałtownie rosła w 2030 do wartości 7982.

W ogólnej liczbie 10275 mieszkańców gminy w 2002 r. 5167 tj. 50,3% stanowili mężczyźni a 5108 tj. 49,7% kobiety. Na 100 mężczyzn przypadło 99 kobiet (w województwie warmińsko - mazurskim, w 2002 r.- 105).

W okresie minionych 6 lat struktura płci w gminie Lubawa przedstawiała się korzystnie, co przedstawia tabela:

ROK	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	LICZBA KOBIET NA 100 MĘŻCZYŹN
1997	5044	5007	99
2000	5139	5094	99
2001	5197	5142	99
2002	5167	5108	99

Źródło: roczniki statystyczne 1998,2001,2002,2003

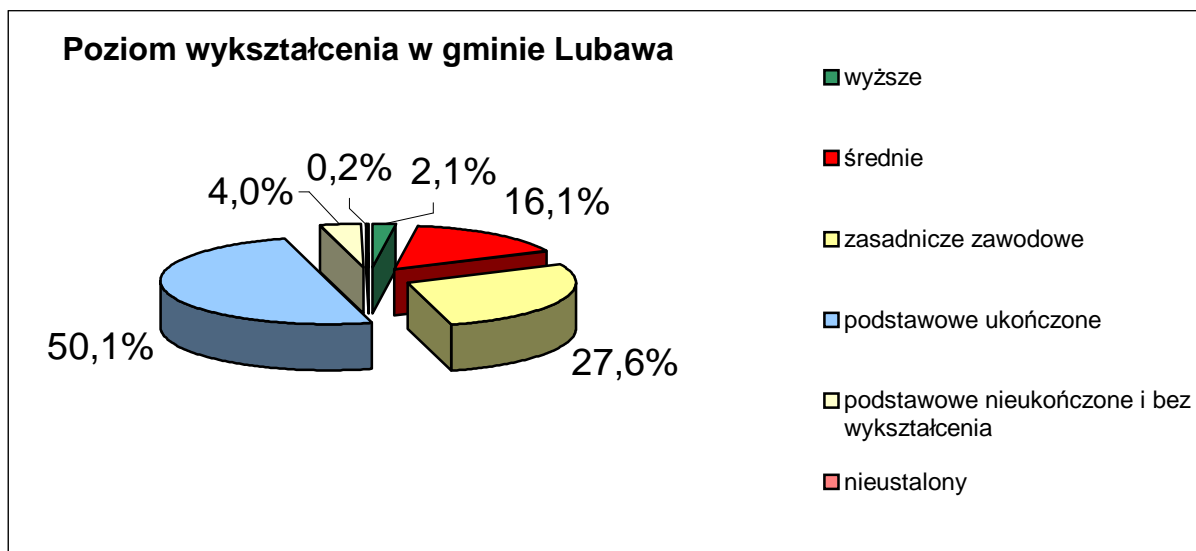
Struktura płci od kilku lat wykazuje nieznaczna przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, wynosząca ok. 40-60 osób, która występuje w dwóch grupach wiekowych, w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, w którym liczba mężczyzn jest średnio o 440 osób większa niż kobiet. W grupie wieku poprodukcyjnego przeważają kobiety.

Liczba zawieranych małżeństw, świadcząca potencjalnie o wysokości wskaźnika urodzeń w przyszłości kształtuje się na poziomie 60 zawartych związków małżeńskich. Posiada jednak tendencję malejącą (2000r. – 65, 2001r.- 62, 2002r. – 61). Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny największy spadek zawieranych małżeństw był w 2000 roku, kiedy zawartych było 65 małżeństw tj. o 32,3% mniej niż w roku 1999.

Poziom wykształcenia

Ludność gminy charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia. W gminie Lubawa osób z wyższym wykształceniem jest około 2,1%, natomiast w kraju wynosi on 10,2 (na podstawie danych GUS 2002 NSP).

Poziom wykształcenia w gminie Lubawa przedstawia wykres:

Źródło: GUS 2002 NSP

Ludność Gminy Lubawa w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia, płci i grup wieku:

Grupy wieku	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	średnie			zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalony
			razem ¹	w tym					
				ogólnokształcące	zawodowe				
Ogółem	7990	163	1235	255	899	2421	3849	308	14
13-19	1338	0	54	33	21	154	946	184	0
20-29	1583	47	484	120	333	713	325	7	7
30-39	1322	49	296	39	243	603	367	7	0
40-49	1361	40	252	32	200	551	509	8	2
50-59	918	15	85	18	54	280	530	6	1
60-64	358	5	23	4	19	57	265	8	0
65 i więcej	1110	7	41	9	29	63	907	88	4
mężczyźni	3984	63	539	66	449	1488	1746	144	4
kobiety	4006	100	696	189	450	933	2103	164	10

¹Łącznie z policealnym

Źródło: GUS 2002 NSP

W związku z podniesieniem się ogólnych potrzeb cywilizacyjnych gmina Lubawa dostrzega potrzebę zadbania o wzrost wykształcenia ogólnego, przynajmniej na poziomie podstawowych i gimnazjalnym.

Ponadto z racji dominacji zatrudnienia w rolnictwie, które jeszcze przez wiele lat będzie przeważało w strukturze zawodowej gminy Lubawa potrzebne jest wykształcenie specjalistyczne. Jedną z dróg polepszenia wykształcenia zawodowego rolników może być organizowanie różnorodnych kursów specjalistycznych i seminariów.

b) warunki i jakość życia mieszkańców

Urządzenia obsługi ludności na terenie gminy:

- samorządowe: 3 gimnazja, 9 szkół podstawowych, 9 oddziałów przedszkolnych (przy szkołach podstawowych), 3 biblioteki – filie, 23 świetlice wiejskie, 3 boiska sportowe, 18 strażnic OSP w miejscowościach: Tuszewo, Byszwałd, Złotowo, Rumienica, Rożental, Rakowice, Łążyn, Lubstynek, Kazanice, Omule, Prątnica, Gutowo, Szczepankowo, Grabowo, Pomierki, Targowisko, Wałdyki, Zielkowo,
- w gestii innych jednostek: Urząd Pocztowy, Zakład Opieki Zdrowotnej, 9 kościołów, 7 cmentarzy parafialnych w miejscowościach: Rożental, Kazanice, Złotowo, Samplawa, Prątnica, Grabowo, Byszwałd
- urządzenia komercyjne: 47 sklepów, 1 stacja paliw, 9 placówek gastronomicznych, 160 zakładów usługowych.

Charakterystyka podstawowych urządzeń usługowych

W wyniku dostosowania sieci szkół do wymogów reformy oświaty w 2000 roku Rada Gminy podjęła decyzję o likwidacji 5 szkół filialnych i 2 szkół podstawowych z klasami I-III. Obecnie na terenie gminy Lubawa funkcjonuje 9 placówek oświatowych: 6 szkół podstawowych i 3 zespoły szkół, w skład których wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum. Szkół ponadgimnazjalnych samorząd Gminy Lubawa nie prowadzi.

Szkoły Podstawowe

- **Szkoła Podstawowa w Byszwałdzie** wybudowana w 1963 roku. Zatrudnia 9 nauczycieli. W 2003/04 kształciło się 55 uczniów i 13 dzieci w oddziale przedszkolnym. Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, pracownię komputerową i świetlicę. Nie posiada sali gimnastycznej.

- **Szkoła Podstawowa w Rożentalu** wybudowana w 1994r. Zatrudnia 14 nauczycieli. W 2003/04 kształciło się 121 uczniów w 6 oddziałach i 24 dzieci w oddziale przedszkolnym. Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, 2 pracownie szkolne w tym 1 komputerową. Dowożono- 26% uczniów.

- **Szkoła Podstawowa w Rumienicy** wybudowana w 1970 roku, posiada 6 oddziałów, zatrudnia 13 nauczycieli. Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, bibliotekę, boisko szkolne natomiast nie posiada pracowni komputerowej, świetlicy, sali gimnastycznej i stołówki. W 2003/04 kształciła 58 uczniów i 11 dzieci w oddziale przedszkolnym. Dowożono ok. 47% uczniów.
- **Szkoła Podstawowa w Samplawie** wybudowana w 1966 roku. Zatrudnia 17 nauczycieli. W roku szkolnym 2003/04 kształciła 179 uczniów w 8 oddziałach i 17 dzieci w oddziale przedszkolnym. Szkoła posiada 10 sal lekcyjnych, pracownię komputerową, świetlicę, salę gimnastyczną - planowana rozbudowa. Dowożono- 63% uczniów
- **Szkoła Podstawowa w Tuszenie** wybudowana w 2002r. Zatrudnia 9 nauczycieli. W roku 2003/04 kształciła 59 uczniów i 9 dzieci w oddziale przedszkolnym. Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, świetlicę-stołówkę. Nie posiada pracowni komputerowej i sali gimnastycznej.
- **Szkoła Podstawowa w Złotowie** wybudowana w 2000 roku., posiada 6 oddziałów i zatrudnia 13 nauczycieli. Szkoła posiada 3 sale lekcyjne, 4 pracownie szkolne, bibliotekę, świetlicę, zastępczą salę gimnastyczną, boisko i stołówkę oraz pracownię komputerową. Szkoła w 2002/03 r. kształciła 112 uczniów oraz 23 dzieci w oddziale przedszkolnym. Około 59% młodzieży szkolna była dowożona.

Zespoły Szkół

- Zespół Szkół w Kazanicach

W skład zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. Utworzony w 1999 roku. Szkoła zatrudnia 20 nauczycieli i w 2002/04 kształciła 259 uczniów 12 oddziałach i 14 dzieci w oddziale przedszkolnym, w tym 108 uczniów szkoły podstawowej i 151 uczniów gimnazjum. Szkoła posiada 5 pracowni szkolnych i 5 sal lekcyjnych, wspólną pracownię komputerową z dostępem do internetu, świetlicę, salę gimnastyczną i stołówkę. Dowożonych było 46% uczniów

- Zespół Szkół w Grabowie - Wałdykach

W skład zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. Utworzony w 1999 roku. Szkoła zatrudnia 21 nauczycieli i w 2003/04 kształciła w 12 oddziałach 268 uczniów, w tym 101 w szkole podstawowej i 167 w gimnazjum oraz 10 dzieci w oddziale przedszkolnym. Szkoła posiada 7 pracowni szkolnych, w tym 1 komputerową z dostępem do internetu i 6 sal lekcyjnych, świetlicę, salę gimnastyczną, stołówkę. Dowożono 62% uczniów.

- Zespół Szkół w Prątnicy

W skład zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. Utworzony w 1999r. Szkoła zatrudnia 23 nauczycieli i w roku szkolnym 2003/04 kształciła 307 uczniów, w tym 145 w szkole podstawowej i 162 w gimnazjum, a w oddziale przedszkolnym 26 dzieci. Szkoła posiada 7 pracowni szkolnych, w tym 1 komputerową z dostępem do internetu i 9 sal lekcyjnych, bibliotekę, świetlicę, salę gimnastyczną, boisko szkolne, stołówkę. Około 71% uczniów była dowożona.

Placówki społeczno-kulturalne

Wykaz placówek mieszczących się na terenie gminy Lubawa przedstawia poniższa tabela.

Miejscowość	Rodzaj obiektu	Rok budowy	Powierzchnia w m ²
Byszwałd	świetlica	1978	260,5
Czernin	świetlica	1904	58,0
Gutowo	świetlica	1992	314,0
Grabowo	świetlica	1972	290,5
Kazanice	świetlica	1970	140,5
Lubstynek	świetlica	1972	80,5
Losy	świetlica	1988	210,0
Ludwichowo	świetlica	1988	180,5
Mortęgi	świetlica	1974	376,0
Omule	świetlica	1965	280,0
Prątnica	świetlica	1984	410,0
Pomierki	świetlica	1966	80,0
Rakowice	świetlica	1971	376,0
Rumienice	świetlica	1968	376,0
Rożental	świetlica	1966	280
Szczepankowo	świetlica	1962	140
Samplawa	świetlica	1993	276
Targowisko	świetlica	1976	192
Tuszewo	świetlica	1968	376
Władyki	świetlica	1979	376
Łążyn	świetlica	1993	842
Zielkowo	świetlica	1954	204
Złotowo	świetlica	1966	320,5

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Większość świetlic jest w złym stanie technicznym i w przyszłości może wystąpić duży problem z niszczącymi obiektami. Samorząd gminy zakłada modernizację 9 obiektów w latach 2007-2013.

Inne obiekty obsługi ludności

* Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa z siedzibą w Fijewie

Pomoc społeczna jest jedną z instytucji zabezpieczenia społecznego. Działalność jej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej - wielokrotnie nowelizowana.

współpracuje z organizacjami społecznymi, kościołem katolickim, fundacjami, stowarzyszeniami pracodawców oraz z osobami fizycznymi i prawnymi.

* Gminna Biblioteka Publiczna Lubawa z siedzibą w Rożentalu jest samorządową instytucją kultury, która rozpoczęła swoją działalność z dniem 1 stycznia 2004r. Posiada dwie filie w Byszwałdzie i Prątnicy . Zatrudnia trzy osoby.

W gminie funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej-Gminny Ośrodek Zdrowia w Rożentalu. W skład Gminnego Ośrodka Zdrowia w Lubawie wchodzi gabinety lekarskie w Rożentalu i Prątnicy.

Na terenie gminy są dwa Oddziały Pocztowe w Łązynie i Rożentalu oraz Agencja Poczтовая w Złotowie oraz dwie filie Banku Spółdzielczego w Lubawie położone w Prątnicy i Rożentalu.

Kościóły na terenie gminy Lubawa położone są w dziewięciu miejscowościach: Grabowo, Kazanice, Prątnica, Byszwałd, Samplawa, Złotowo, Rożental, Mortęgi, Rumienica.

Ponadto zlokalizowane na terenie gminy jednostki administracyjne to: Urząd Gminy Lubawa i Posterunek Policji.

Urządzenia gospodarki komunalnej

Teren gminy Lubawa obsługiwany jest przez Lubawską Spółkę Komunalną w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i gospodarki odpadami komunalnymi.

Urządzenia sportowe

Na terenie gminy Lubawa istnieją trzy boiska w Fijewie , Tuszenie i Kazanicach

Warunki mieszkaniowe

Na sytuację mieszkaniową gminy Lubawa oddziałują wiele czynników, wśród których do najważniejszych zalicza się zasoby mieszkaniowe, powierzchnię użytkową, tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację mieszkaniową w latach 1999-2002 przedstawia poniższa tabela.

WSKAŹNIK	1999	2000	2001	2002
Liczba osób na 1 mieszkanie	4,68	4,66	4,71	4,3
Pow. użytkowa 1 mieszkania	82,3	82,5	82,6	81,4
Liczba izb w mieszkaniu	4,33	4,33	4,33	4,21
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	218,9	219,4	219,6	238,6

Źródło: Roczniki Statystyczne 2000,2001,2002,2003

Gmina Lubawa należy do grupy gmin wiejskich o niskiej liczbie mieszkań na 1000 mieszkańców. Jednak od 1999r. jest zauważalny rosnący trend, liczba mieszkań w 2002r. w stosunku do 1999 roku wzrosła o 8,9 %

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Lubawa wynosząca 81,4m² na 1 mieszkanie należy do wysokich analizując gminy wiejskie województwa warmińsko-mazurskiego, co przedstawia poniższa tabela

WSKAŹNIK	GMINA LUBAWA	WOJEWÓDZTWO
		gmina
liczba osób na 1 mieszkanie	4,3	3,83
pow. użytkowa 1 mieszkania	81,4	73,0
liczba izb w mieszkaniu	4,21	3,85

Źródło: GUS 2002

Struktura zasobów mieszkaniowych według okresu ich wybudowania jest następująca:

- 525 mieszkań znajduje się w budynkach wybudowanych przed 1918 r.
- 398 wybudowanych w latach 1918 – 1944
- 605 wybudowanych w latach 1945 – 1970
- 369 wybudowanych w latach 1971 – 1978
- 299 wybudowanych w latach 1979 - 1988
- 180 wybudowanych w latach 1989 – 2002 (w tym w latach 2001-02 wybudowano 16 mieszkań)

Na terenie gminy w strukturze zabudowy dominuje zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Do miejscowości wyróżniających się korzystną sytuacją mieszkaniową należą: Fijewo; Najtrudniejsza sytuacja występuje w miejscowościach ościennych gminy.

Rodzaje podmiotów będących właścicielami mieszkań (stan na 2002r.):

osoby fizyczne – 2204, spółdzielnie mieszkaniowe- 67, gminy – 74, skarb państwa – 8, zakłady pracy – 22, pozostałe podmioty- 11

c) Bezrobocie i rynek pracy

Powiat Iławski w tym gmina Lubawa jest zaliczana do gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

Spadek zatrudnienia bezrobotnych okresie 1990-1998 spowodował powstanie bezrobocie. W 1997 roku gmina Lubawa należała do grupy gmin wiejskich woj. olsztyńskiego o najniższym bezrobociu. Ilość bezrobotnych w liczbach bezwzględnych sięgała wówczas ok. 600 osób

Liczba bezrobotnych w gminie Lubawa w 2002 roku wynosiła 782 osoby, nastąpił wzrost w porównaniu do 2000 roku o 26,54%. Zwiększył się również udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych o 6,81%

STAN NA KONIEC ROKU	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM KOBIETY	Z PRAWEM DO ZASIŁKU
1998	601	400	27,7
1999	635	415	25,8
2000	618	440	20,7
2001	779	465	27,2
2002	782	470	20,7
2003	743	479	21,9

Źródło: Rocznik Statystyczny 2000, 2001, 2002, 2003, PUP w Iławie

W badanym okresie następował systematyczny wzrost liczby bezrobotnych i 2002 roku wyniósł 782 tj. o ok. 30 % więcej niż w 1998r. a ok. 60% bezrobotnych stanowiły kobiety.

Natomiast w 2003 nastąpił spadek liczby bezrobotnych o ok. 5% (stosunku do roku poprzedniego). Na przestrzeni badanego okresu liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku nie ma stałego trendu a najniższy zaobserwowany udział osób z prawem do zasiłku był w 2000 i 2002r.

Wahania na rynku pracy w gminie Lubawa związany jest z faktem, że znaczna część mieszkańców dojeżdża do pracy w miastach Iława i Lubawa. Obecnie stopa bezrobocia utrzymuje się na zrównoważonym poziomie.

Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego (wyrażony w procentach stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym) gminy Lubawa przedstawiał się następująco:

w 2000 roku wynosił- 10,79%

w 2001 roku wynosił – 13,34%

w 2002 roku wynosił – 13,44%

wartość wskaźnika posiada tendencje wzrostową, co oznacza niekorzystną sytuację, w której będzie wzrastała liczba bezrobotnych oraz malała liczba ludności w wieku produkcyjnym.

Źródło: Roczniki statystyczne oraz dane GUS Olsztyn

W 2003 roku aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, dofinansowaniami ze środków Funduszy Pracy objęto 137 bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Lubawa z tego:

- w ramach prac interwencyjnych zatrudniono 36 osób
- w ramach programów specjalnych 6 osób
- na roboty publiczne skierowano 17 osób
- zorganizowano staże absolwenckie dla 22 osób
- w ramach umów absolwenckich zatrudniono 6 osób
- szkoleniami objęto 48 osób
- pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymały 2 osoby

Ogólne tendencje obserwowane na rynku pracy gminy Lubawa

W roku 2003 odnotowano szereg zjawisk na rynku pracy gminy Lubawa, a mianowicie:

- nastąpił spadek liczby bezrobotnych w gminie o 9,6% w stosunku do 2002r.
- w stosunku do roku 2002 odnotowano ponad 12% wzrost podjęć pracy przez bezrobotnych w gminie
- zwiększyła się liczba ofert w mieście i gminie Lubawa o ponad 11%- jednocześnie świadczy o ożywieniu w gospodarce gmin
- nieznacznie spadła liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy, dane dla miasta i gminy Lubawa tj. o 8% (2002r. – 851, 2003r. – 783 osoby)

niemniej jednak nadal utrzymują się negatywne tendencje, jeśli chodzi o strukturę lokalnego bezrobocia, a w szczególności:

1. trwała dominacja kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych, w 2002r. – 60,1% ogółu bezrobotnych 2003r. – 62,2% ogółu bezrobotnych
2. wzrost o ponad 2% w stosunku do roku 2002, liczby bezrobotnych absolwentów (dane dla miasta i gminy Lubawa)
3. ponad 75% bezrobotnych legitymuje się niskim poziomem wykształcenia i jest to wskaźnik przewyższający średnią krajową tej kategorii bezrobotnych.

Rok 2003r. był przełomowym rokiem, w którym po raz pierwszy od kilku lat zmalała liczba bezrobotnych. Do tego spadku przyczyniło się w dużej mierze zwiększenie środków z Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych. O ile w 2002r. zaktywizowano 1403 osoby bezrobotne w powiecie, o tyle w roku 2003 aż 2954 osoby. Wprawdzie osoby te po ukończeniu okresu zatrudnienia powróciła do ewidencji bezrobotnych, to jednak część z nich znalazła pracę na stałe.

Jeżeli nastąpi prognozowany wzrost gospodarczy i utrzymany zostanie poziom nakładów na aktywne formy walki z bezrobociem lub ich zwiększenie w związku z wejściem do Unii Europejskiej, to można zakładać, że również w 2004 roku utrzyma się spadek liczny zarejestrowanych bezrobotnych.

d) grupy społeczne wymagające wsparcia

Bezrobocie jest główną przyczyną zubożenia mieszkańców gminy i wzrostu liczby ludności wymagającej świadczeń pomocy społecznej.

Liczbę rodzin objętych pomocą społeczną obrazuje tabela

rok	liczba rodzin objętych pomocą społeczną	liczba osób żyjących w tych rodzinach
1998	564	2182
2000	501	1969
2001	425	1670
2002	462	1805
2003	517	2043

Źródło: Urząd Gminy Lubawa

Głównymi powodami przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa są: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wg danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Lubawa liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej w 2003 roku w stosunku do 2000 r. zmalała o 2,8%, natomiast wielkość udzielonych świadczeń w badanym okresie wzrosła o 12,5%

Jednym z podstawowych wyznaczników sytuacji ekonomicznej ludności w gminie jest poziom uzyskiwanych dochodów. Większość gospodarstw domowych wnosi podatki od dochodów nie przekraczających pierwszego progu skali podatkowej. Oznacza to, że ta większość dysponuje dochodami wystarczającymi na pokrycie ledwie bieżącej egzystencji. Jednocześnie świadczy też o tym, że grupa mieszkańców mogąca podejmować działalność gospodarczą dająca dodatkowe dochody jest nieliczna, podobnie jak grupa inwestująca w rozwój swojego gospodarstwa domowego.

O tym, że sytuacja ekonomiczna w dużej części rodzin gminy Lubawa jest trudna, świadczy liczba osób bezrobotnych, która na koniec roku 2003 wynosiła 743 osoby (w 2002r – 782 osoby) z największą liczbą bezrobotnych we wsiach: Grabowo, Mortęgi, Prątnica, Rożental, Samplawa i Tuszewo

Innym wyznacznikiem trudnej sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych jest liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Lubawa. Według danych tego Ośrodka w 2003 roku 961 osób otrzymało świadczenia. Łącznie pomocą jest objętych 517 rodzin.

Powody trudnej sytuacji rodzin i gospodarstw domowych są złożone, a do najczęściej podawanych przyczyn należą: przeszłość przynależenia do gospodarstw uspołecznionych, głównie do PGR, znaczny odsetek małych gospodarstw rolnych, niskie dochody, wysokie koszty utrzymania, niski poziom wykształcenia itp. Są to przyczyny, które będą utrzymywały się także w latach następnych i dlatego władze gminy będą musiały liczyć się z tego rodzaju kierunkiem wydatków w strukturze budżetów.

W 2003 roku aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, dofinansowaniami ze środków Funduszy Pracy objęto 137 bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Lubawa z tego m.in.: 48 osób uczestniczyło w szkoleniach, 36 osób brało udział w pracach interwencyjnych a 22 osobom zorganizowano staże absolwenckie

Gmina Lubawa charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia ludności. Taka sytuacja pogarsza pozycję bezrobotnych jako nieatrakcyjnej siły roboczej ze względu na brak odpowiedniego wykształcenia.

Ludność według głównego źródła utrzymania, płci oraz grup wieku:

Wyszczególnienie	Ogółem	Utrzymująca się							
		z pracy				z pozostałych źródeł			
		razem	najemnej	na rachunek własny lub z dochodów z najmu	w tym w swoim gospodarstwie rolnym (działce rolnej)	razem	w tym z niezarobkowych źródeł		nie ustalono
					z emerytur	z rent			
Ogółem	10194	7335	3463	3872	3579	2830	1338	955	29
w wieku:									
0-14	2572	2335	1060	1275	1175	235	21	71	#
15-19	970	820	339	481	447	149	17	80	#
20-29	1583	1333	897	436	403	236	27	81	14
30-39	1322	1166	589	557	525	153	15	58	3

40-49	1361	1161	447	714	659	195	20	108	5
50-59	918	467	124	343	324	450	123	273	#
60-64	358	35	5	30	30	323	214	101	0
65 lat i więcej	1110	18	#	16	16	1089	901	183	3
Mężczyźni	5128	3891	1859	2032	1876	1220	510	440	17
Kobiety	5066	3444	1604	1840	1703	1610	828	515	12
Posiadający własne źródła utrzymania	5950	3685	1737	1948	1819	2265	1215	743	0
Mężczyźni	3171	2221	1150	1071	981	950	455	341	0
Kobiety	2779	1464	587	877	838	1315	760	402	0

Źródło: GUS 2002 NSP

Z powyższej tabeli wynika, że 72,3% ludności zamieszkującej gminę Lubawa utrzymuje się z pracy, natomiast pozostała ludność utrzymuje się z innych źródeł, w tym ze źródeł nie zarobkowych. Pod pojęciem nie zarobkowe źródła mieszczą się emerytury i renty i z tych właśnie źródeł utrzymuje się 27,7% ludności gminy Lubawa.

e) Identyfikacja problemów

Główne problemy sfery społecznej dotyczące gminę Lubawa:

- zła struktura wieku – zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym – społeczeństwo gminy zaczyna się starzeć,
- niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy,
- wysokie bezrobocie – liczba bezrobotnych ciągle rośnie,
- duży odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej,
- duży odsetek ludności utrzymującej się z nie zarobkowych źródeł.

Wydaje się, że specyficzne cechy populacji bezrobotnych robotników rolnych powodują, że główna troska państwa i gmin powinna być skierowana na kształcenie młodzieży, aby wyrwać ją z "dziedzicznego" bezrobocia, zapobiegając w ten sposób powstawaniu i utrwalaniu się skupisk podkultury biedy.

III. Zadania polegająca na poprawie sytuacji na danym obszarze

1. Celowość zadań planowanych do realizacji

Głównym celem strategicznym rozwoju gminy Lubawa powinien być proces restrukturyzacji obszarów wiejskich, powodujący z jednej strony rozwój inwestycji i działalności gospodarczych nierolniczych w otoczeniu gospodarki rolnej, z drugiej zaś strony podnoszący standardy cywilizacyjne warunków życia mieszkańców i ochrony środowiska przyrodniczego. Proces ten wymaga określenia kierunków i kolejności działań organów samorządowych, które realizując zadania własne oraz proponując określone zadania rządowe i wojewódzkie mogą aktywnie zarządzać rozwojem w obszarze gminy.

Podjmując działania na rzecz rozwoju gminy należy uwzględnić wewnętrzne czynniki ograniczające jej rozwój, punkty stanowiące jej mocne strony, potencjał rozwojowy gminy oraz zidentyfikowane zagrożenia. Analiza SWOT gminy Lubawa, sporządzona podczas prac nad Strategią rozwoju, została przedstawiona w tabeli poniżej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• duża gęstość zaludnienia• wyrównana struktura płci• korzystna liczba izb w 1 mieszkaniu• dobre zaopatrzenie wsi w wodę z ujęć głębinowych• dobra dostępność komunikacyjna• korzystny wskaźnik liczby uczniów na 1 nauczyciela• dominacja własności ziemi w indywidualnych gospodarstwach rolnych• wzrastający udział gospodarstw pow. 15 ha• wysoki poziom mechanizacji i umaszynowania rolnego• prawidłowe dostosowanie struktury zasiewów do warunków przyrodniczych i kierunków hodowli• trzoda chlewna jako wiodący kierunek wysokotowarowej produkcji rolniczej• możliwości zalesienia gruntów słabych rolniczo i nieużytków• możliwość wykorzystania orografii terenu do turystyki pieszej i rowerowej	<ul style="list-style-type: none">• stały spadek przyrostu naturalnego• zmniejszenie się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost grupy poprodukcyjnym• mały przyrost zasobów mieszkaniowych• trudna sytuacja ekonomiczna gospodarstw domowych w wyniku bezrobocia• bardzo niski wskaźnik sieci kanalizacyjnej• nieekologiczna gospodarka ciepłna• słabe zagospodarowanie odpadów (brak segregacji i utylizacji)• nienormatywne mosty na drogach krajowych i wojewódzkich• wysoki odsetek dróg nieutwardzonych• brak obwodnicy na drodze nr 52 koło Samplawy• brak specjalistycznej opieki lekarskiej• małe możliwości przetwórstwa rolno-spożywczego• niski poziom wykształcenia ludności rolniczej• wolne tempo zmniejszania się

<ul style="list-style-type: none"> • włączenie części obszaru gminy do międzynarodowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA • mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Lubawie, która może przejąć znaczną ścieków z terenu gminy • dominujący w strukturze funkcjonalno-przestrzennej układ węzłowo-pasmowy, zwłaszcza w centralnej części gminy, jako zasadniczej osi rozwoju przestrzennego • istnienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubawa oraz planów zagospodarowania przestrzennego i planów ochronnych PKWD • wielowiekowa tradycja dobrych gospodarzy, korzystna struktura agrarna, prawidłowa restrukturyzacja 	<p>bezrobocia</p> <ul style="list-style-type: none"> • niski wskaźnik lesistości • znaczny udział małych gospodarstw • niski poziom gruntów zmeliorowanych • mały udział uprawy roślin strączkowych • słabo rozpoznane i walory archeologiczne, przyrodnicze, etnograficzne i dziedzictwa kulturowego dla turystyki i rekreacji • brak sieci kanalizacyjnej • brak sieci gazowniczej lub innych nośników ciepłownictwa ekologicznego • zanieczyszczenie rzek, rowów melioracyjnych i obniżeń międzymorenowych
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku • poprawa bezpieczeństwa • zachowanie naturalnych walorów środowiska • zapewnienie kadry nauczycielskiej o wysokich kwalifikacjach • Członkostwo w Unii Europejskiej • Otrzymane dotacje z funduszy strukturalnych • Profesjonalna i efektywna promocja powiatu w kraju i za granicą • Bliskość atrakcji turystycznych: Kanału Ostródzko-Elbląskiego, Zamku w Malborku, pól bitwy pod Grunwaldem 	<ul style="list-style-type: none"> • trudna sytuacja ekonomiczna • wysokie bezrobocie w województwie • niskie dochody samorządów lokalnych • mało inwestycji wspierających przedsiębiorczość • niewystarczający napływ kapitału zagranicznego na teren powiatu • niezadowalająca dynamika rozwoju infrastruktury i bazy turystycznej powiatu • skromna stała współpraca zagraniczna na terenie powiatu • niespójny i niestabilny system pracy i polityki fiskalnej państwa • brak preferencji ekonomicznych dla MŚP i turystyki • brak poczucia bezpieczeństwa • skażenie środowiska • bardzo małe nakłady budżetowe na oświatę, naukę i opiekę medyczną • nieopłacalność produkcji rolnej • postępująca dekapitalizacja majątku w gospodarstwach rolnych • nieefektywna restrukturyzacja wsi i rolnictwa

Zidentyfikowane do osiągnięcia cele główne i cząstkowe oraz wyniki analizy SWOT pozwolą w dalszej części opracowania na zdefiniowanie zadań służących rozwojowi lokalnemu.

2. Lista zadań

Lista zadań do realizacji w bezpośredniej bądź dalszej przyszłości powstała na podstawie analizy celów rozwoju gminy, jej mocnych i słabych stron a także szans i zagrożeń. Zadania te, pogrupowane tematycznie, a w dalszej części niniejszego dokumentu ułożone według kryterium ważności, rozwiązywane będą poprzez realizację konkretnych projektów inwestycyjnych. Dla każdego projektu realizowanego w latach 2004-2006 określone zostaną ramy czasowe jego realizacji, a także źródła finansowania, oczekiwane rezultaty oraz instytucje odpowiedzialne za wprowadzenie projektu w życie.

Projekty długoterminowe, planowane do realizacji w latach późniejszych, zostaną opisane analogicznie na większym poziomie ogólności (dotyczy to w szczególności montażu finansowego poszczególnych projektów).

Zadania służące realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lubawa na lata 2004 – 2013 zostały przyporządkowane zdefiniowanym wcześniej celom cząstkowym

1. cele ekologiczne i kulturowe:

- uporządkowanie gospodarki odpadami
- wzrost poziomu lesistości gminy,
- zakup gruntów do gminnego zasobu gruntów

Zakupy gruntów do gminnego zasobu gruntów. Powinny one być dokonywane przede wszystkim w obszarze pasma osadniczego drogi krajowej Toruń-Olsztyn oraz sąsiedztwie bezpośrednim sąsiedztwie m. Lubawy, Taka lokalizacja tych zakupów jest związana z kolejnością etapowania budowy systemów kanalizacji sanitarnej, dostępnością komunikacyjną oraz tendencjami inwestowania w budownictwo mieszkaniowe i nierolnicze funkcje gospodarcze na obszarze gminy

2. cele społeczno – gospodarcze:

- budowa infrastruktury niezbędnej dla nowoczesnego rolnictwa,
- modernizacja obiektów gminy
- ukształtowanie modelu sieci szkół podstawowych i gimnazjów
- rozbudowa i wyposażenie bazy kulturalnej i sportowej,

- budowa komunalnych budynków wielorodzinnych
- 3. cele rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej
- kompleksowe zagospodarowanie terenów inwestycyjnych
- budowa oczyszczalni ścieków
- budowa systemu kanalizacji na terenie gminy,
Budowa zbiorczych systemów przesyłu ścieków z obszaru gminy do oczyszczalni w mieście Lubawie lub do wybudowanej nowej w Samplawie, prowadzona w oparciu o gminny program finansowania tej inwestycji, zawierający etapy realizacji, źródła i wielkość finansowania. Budowę systemu przesyłu ścieków, połączoną z modernizacją oczyszczalni w mieście Lubawie lub budowa nowej w Samplawie, należy rozwijać w pierwszej kolejności w obszarach koncentracji osadnictwa i funkcji gospodarczych
- polepszenie stanu dróg,
Utwardzenie dróg gminnych. Należy je prowadzić w pierwszej kolejności z tytułu zorganizowanej obsługi dojazdów uczniów do szkół w nowym modelu sieci szkół podstawowych i gimnazjów wraz z uporządkowaniem klasyfikacji dróg gminnych i komunalnych,
- gazyfikacja gminy
- rozbudowa i modernizacja składowiska odpadów w Samplawie
- modernizacja sieci wodociągowej

Zadania priorytetowe

1. Poprawa jakości wody i jej dostępności
2. Modernizacja obiektów należących do gminy
3. Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią
4. Poprawa warunków oświatowych w tym budowa sal gimnastycznych oraz modernizacja istniejących
5. Modernizacja dróg, utwardzenie dróg gruntowych
6. Wyznaczenie obszarów o powierzchni 40 ha pod inwestycje. Cztery przeznaczone na inwestycje gminne oraz jeden obszar pod inwestycje prywatnego inwestora

3. Inne proponowane formy aktywizacji społeczności lokalnej (współpraca międzynarodowa)

Ustawy ustrojowe dotyczące samorządu terytorialnego określają zasady, na jakich gminy, powiaty i województwa mogą przystępować do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi państw.

Artykuł 18 pkt. 2 ust. 12a Ustawy o samorządzie gminnym stwierdza, że do właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych.

Projekt miast bliźniaczych jest znany od wielu lat i stał się już naturalnym elementem życia samorządowego. Rozwijanie i zagęszczenie sieci bliźniaczych uważane jest za ważny element w procesie integracji europejskiej. To właśnie kontakty między mieszkańcami stanowią podstawę budowania wspólnej Europy.

Posiadanie miejscowości bliźniaczej otwiera nowe możliwości dofinansowania wspólnych przedsięwzięć w postaci dotacji na projekty aktywizacji lokalnych społeczności, wymiany doświadczeń, konferencje, wyjazdy młodzieży itp. Poniżej przedstawiono pokrótce kilka możliwych do objęcia dofinansowaniem projektów.

Gmina Lubawa nawiązała współpracę w 1996r. ze społecznością lokalną Unii Gmin Lanvollon-Plouha (Departament notes d'Armor – Region Bretania we Francji). Umowa partnerstwa i współpracy została podpisana 15 września 2003r. Przewiduje ona otwarcie, dialog i współdziałanie w imieniu społeczności lokalnych. Celem umowy jest nawiązanie stałych, ścisłych kontaktów pomiędzy gminami, która umożliwi wymianę doświadczeń w wielu dziedzinach życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego, a także ułatwi wzajemne poznanie i zrozumienie w poczuciu europejskiego partnerstwa. Szczególną uwagę partnerzy poświęcą kontaktom młodzieży jako podstawie trwałego kształtowania związków.

Istnieje szereg programów pomocowych, których zadaniem jest wsparcie współpracy między podmiotami z różnych krajów. Do popularnych programów strukturalnych współpracy przygranicznej zalicza się przede wszystkim INTERREG III oraz Gminy Bliźniacze, który ma za zadanie wspierać wymianę i współpracę miast i gmin partnerskich. Poza wspomnianymi programami współpracy, kraje Europy środkowej i wschodniej objęte są programami wielonarodowymi i horyzontalnymi m.in.

- Holenderski Program GST, który wspomaga współpracę z samorządami w Holandii, pomoc obejmuje misje doradcze, staże urzędników, programy szkoleń
- PAUCI, której celem jest finansowanie w postaci, grantów seminariów I warsztatów, konsultacji specjalistów, pozyskiwanie informacji i materiałów

W celu realizacji zapisów porozumienia gmin partnerskich oraz być może nawiązania nowych kontaktów zagranicznych proponuje się rozważyć aktywizację młodzieży poprzez:

1. wymianę uczniów szkół podstawowych i gimnazjum z innymi szkołami zagranicznymi. Projekt obejmowałby wzajemne wizyty Polaków i cudzoziemców w partnerskich placówkach. W ramach programu dzieci wraz ze swoimi opiekunami poznałyby inne sposoby organizacji struktur szkolnych, nauki przedmiotów, rodzaje zajęć nadobowiązkowych, sposób spędzania czasu wolnego przez młodzież, kulturę i historię innych krajów. Oczekiwane wyniki wizyt to nawiązanie znajomości, które zaowocowałyby kontaktami w przyszłości, poznanie specyfiki innych krajów, poprawa znajomości języków obcych. Proponuje się kontynuację nawiązanej współpracy z regionem Bretania w zakresie wymiany młodzieży.
2. nawiązanie kontaktów pomiędzy kółkami zainteresowań z terenu gminy Lubawa z podobnymi jednostkami z innych krajów. Przedmiotem spotkań mogłyby być takie tematy jak muzyka, taniec, malarstwo, fotografia, plastyka, wybrane dyscypliny sportowe, kluby dyskusyjne. Projekty obejmowałyby przygotowanie spotkania z ośrodkami kultury z innych krajów, zorganizowanie seminariów o określonej tematyce (dyskusja na temat filmu, malarstwa, kultury partnerskich krajów, Unii Europejskiej) lub warsztatów (zajęcia dla młodzieży uzdolnionej artystycznie, wykonanie prac plastycznych). Efektem spotkań mogłaby być wystawa prac lub publikacja przedstawiająca wyniki przedsięwzięcia.
3. praktyki zagraniczne oraz wyjazdy mające na celu ukierunkowanie zawodowe lub/i podnoszenie kwalifikacji zawodowych bezrobotnej młodzieży (absolwentów).
4. indywidualny wolontariat młodych ludzi umożliwiający im wykorzystanie własnych umiejętności, rozwijanie zainteresowań, zdobywanie doświadczeń w nowych dziedzinach, poznawanie języków obcych i innych kultur. Takie doświadczenia zwiększyłyby szanse młodzieży na znalezienie w przyszłości ciekawej pracy.
5. współpraca młodzieży szkolnej z inną placówką poprzez internet. Celem projektu byłoby nie tylko nawiązanie kontaktów, ale także rozwijanie zdolności organizacyjnych u młodych

ludzi, poprawa znajomości języków obcych, zaangażowanie młodzieży w przygotowanie materiałów promujących ich region.

Powyższe propozycje są jedynie ogólnym zarysem możliwości. Podstawą każdego przedsięwzięcia jest pomysł, który należy rozwinąć, przedstawić w formie projektu i przystąpić do realizacji.

Istnieje wiele możliwości dofinansowania z programów: Polsko Niemiecka Wymiana Młodzieży

Głównym zadaniem PNWM jest wpieranie polsko – niemieckiej wymiany uczniów i młodzieży. Tematyka programów nie jest narzucona. Warunkiem przyznania dotacji jest rzeczywiste spotkanie, tzn. młodzież z obu krajów musi wspólnie brać udział w realizacji całości programu. Przykłady programów podlegających dotacji to:

- spotkania młodzieży z Polski i Niemiec,
- spotkania polsko-niemieckie z młodzieżą z kraju trzeciego,
- praktyki i hospitacje,
- kursy kształceniowe dla multiplikatorów polsko-niemieckiej wymiany młodzieży,
- podróże do miejsc pamięci,
- imprezy dokształcające,
- publikacje, media.

Dotowane mogą być projekty, na które polski i niemiecki partner złożą wspólnie wniosek. Są to projekty, które prowadzą do spotkań lub są ich wynikiem. Uczestnicy programów muszą być w wieku od 12 do 26 lat. Wniosek musi być złożony trzy miesiące przed rozpoczęciem projektu.

Nie mogą być dotowane programy naukowe, wszelkiego rodzaju przedsięwzięcia budowlane, koszty instytucjonalne, np. personalne i biurowe, imprezy komercyjne, programy turystyczne i wielostronne. Wsparcie przedsięwzięcia przez PNWM wyklucza równoczesne dofinansowanie ze środków MENiS oraz Programu MŁODZIEŻ.

Program MŁODZIEŻ

Jest to program Komisji Europejskiej skierowany do młodzieży uczestniczącej w kształceniu pozaszkolnym. Cele Programu to przede wszystkim przezwyciężanie uprzedzeń i stereotypów zakorzenionych w mentalności i kulturze młodych ludzi, przygotowywanie młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym państw europejskich, rozwijanie osobowości młodych ludzi i zwiększanie udziału w życiu społecznym młodzieży

„defaworyzowanej” (tj. młodzieży niepełnosprawnej, pochodzącej ze środowisk ubogich, osób dotkniętych lub zagrożonych patologiami społecznymi, z terenów niezurbanizowanych, młodzieży bezrobotnej).

Program jest adresowany do młodych ludzi w wieku 15 – 25 lat oraz do osób pracujących z młodzieżą. Oferuje wsparcie zarówno merytoryczne jak i finansowe. Wnioski mogą składać wszelkie organizacje, których działalność nie jest nastawiona na zysk.

W ramach Programu młodzi ludzie przygotowują, realizują i oceniają własne projekty. W szczególności są traktowane projekty angażujące młodzież „defaworyzowaną”.

Program składa się z pięciu akcji:

Akcja 1 „Wymiana Młodzieży” - Dofinansowaniu mogą podlegać dwu- i wielostronne spotkania grup młodzieży z kilku różnych krajów europejskich, umożliwiające młodzieży nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami z innych krajów oraz zapoznawanie się z realiami społecznymi i kulturą innych krajów. Warunkiem jest udział młodzieży z przynajmniej jednego z krajów Unii Europejskiej. Priorytetowo traktowane są m.in. projekty składane przez organizacje lokalne, które nie mają doświadczenia we współpracy międzynarodowej.

Akcja 2 „Wolontariat Europejski” - Dofinansowaniu podlegają indywidualne wyjazdy młodych dorosłych ludzi do innego kraju europejskiego w celu podjęcia pracy wolontariackiej. Wolontariusze z krajów przedakcesyjnych mogą wyjeżdżać tylko do krajów Unii Europejskiej. Ich praca nie może nikomu przynosić zysku, zastępować pracy zarobkowej, ani być wykonywana jako zastępstwo czyjejś pracy etatowej. Wolontariusze nie ponoszą żadnych kosztów związanych z realizacją projektu (pokrywane są ich koszty podróży, wyżywienia, zakwaterowania, ubezpieczenia, wolontariusze otrzymują także comiesięczne kieszonkowe) oraz uzyskują certyfikaty wydane przez Komisję Europejską zaświadczające o ich udziale w Programie oraz o zdobytych doświadczeniach i umiejętnościach.

Akcja 3 „Inicjatywy Młodzieżowe” - Obejmuje działania młodzieży na rzecz społeczności lokalnej, które wymagają aktywności, kreatywności, zaradności i stwarzają możliwość wykorzystania doświadczeń zdobytych w ramach projektów Wolontariatu Europejskiego oraz Wymian Młodzieży.

Priorytetowo traktowane są m.in. projekty realizowane przez młodzież defaworyzowaną z przyczyn ekonomicznych, społecznych, bądź geograficznych, albo dla młodzieży defaworyzowanej, a także projekty sieciowe.

Akcja 5 „Działania Wspierające” - Akcja obejmuje różnorodne formy podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z młodzieżą, a w szczególności tych realizujących projekty w ramach Programu MŁODZIEŻ. Wspierane są projekty skierowane do osób pracujących

z młodzieżą, liderów młodzieżowych, w szczególności do tych, którzy realizują projekty w ramach Akcji 1, 2 i 3 Programu MŁODZIEŻ.

Miasta bliźniacze 2004

Interesujące pomysły w ramach programu "Miasta i gminy bliźniacze" mogą liczyć na dofinansowanie ze środków unijnych. Program obejmuje finansowanie dwóch rodzajów działań: wymianę mieszkańców i organizowanie konferencji i seminariów dla osób zajmujących się problematyką miast bliźniaczych. Związek Miast Polskich pośredniczy w przygotowywaniu wniosków do Komisji Europejskiej. W programie mogą brać udział miasta i gminy państw członkowskich Unii Europejskiej.

W ramach wspierania działań na rzecz programu miasta bliźniacze wspierane są wymiany między mieszkańcami miast i gmin bliźniaczych lub przygotowujących umowę o współpracy bliźniaczej. Wnioski mogą składać wyłącznie władze lokalne lub komitet ds. programu „Miasta bliźniacze” gospodarza wymiany.

Nie będą rozpatrywane spotkania o charakterze głównie rozrywkowym, sportowym lub folklorystycznym. Zalecane są programy umożliwiające wszystkim uczestnikom aktywny udział, w szczególności poruszający jeden z wymienionych tematów: instytucje europejskie, przyszłość Unii Europejskiej, poszerzenie, obywatelstwo europejskie, europejski model społeczny, zasady równych szans, fundamentalne prawa, walka z rasizmem i ksenofobią, środowisko, różnorodność kulturowa, młodzież i edukacja, niepełnosprawni w społeczeństwie, gospodarka lokalna, zatrudnienie i partnerstwo.

Inne formy aktywizacji społeczności lokalnej

Oprócz form aktywizacji społeczności gminy należy również zwrócić uwagę na możliwość dofinansowania konferencji na tematy europejskie związane z programem „Miasta i gminy bliźniacze” lub seminaria szkoleniowe i informacyjne dla urzędników odpowiedzialnych za ten program.

Wniosek o dofinansowanie mogą składać władze lokalne lub regionalne oraz stowarzyszenie lub organizacja samorządowa. W projekcie nie może być mniej niż 20 uczestników – przedstawicieli miast (gmin) bliźniaczych.

W przypadku konferencji tematycznych tematyka musi dotyczyć programu „Miasta bliźniacze”, a uczestnicy muszą być przedstawicielami, co najmniej dwóch uprawnionych do

udziału państw (jedno z nich musi być członkiem Unii Europejskiej). W przypadku seminariów uczestnikami mogą być osoby odpowiedzialne za program „Miasta bliźniacze”.

Ponadto warto zwrócić uwagę na program współpracy polsko – niemieckiej zainicjowany i finansowany przez Fundację im. Roberta Boscha (Niemcy), realizowany wspólnie z Fundacją im. Stefana Batorego (Polska).

W ramach programu **Partnerstwo miast i obywateli** zachęca się organizacje pozarządowe do podjęcia działań mających na celu rozwój lub ożywienie współpracy partnerskich miast i gmin, autentyczną współpracę obywateli sąsiadujących państw, aktywizację społeczności lokalnych i lepszą współpracę z samorządami lokalnymi.

W Polsce adresatami programu są polskie organizacje pozarządowe działające w tych miastach i gminach, które podpisały umowy partnerskie z niemieckimi miastami i gminami. Organizacje te mogą ubiegać się o dotacje na projekty realizowane we współpracy z organizacjami niemieckimi z miast i gmin partnerskich. Projekty mogą dotyczyć różnych dziedzin życia społecznego, powinny jednak odpowiadać na realne potrzeby społeczności lokalnych i wykorzystywać wzajemne doświadczenia partnerów.

IV. Realizacja zadań i projektów

Lista zadań, zestawiona w poprzednim rozdziale, przekłada się na poszczególne działania. Te z kolei często podlegają etapowaniu. W poniższej tabeli zestawiono przewidywany harmonogram realizacji projektów. Tabela ta pozwoli na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach.

Tabela zawiera zestawienie działań pogrupowanych według przynależności do trzech wyznaczonych wcześniej celów cząstkowych. Zakłada się, że projekty nie zrealizowane w założonym do realizacji roku przechodzą na rok następny

miejsowości Złotowo										
budowa sali gimnastycznej przy SP Byszwałd										
budowa sali gimnastycznej przy SP Tuszewo										
budowa boisk w miejscowościach Grabowo, Samplawa										
budowa sali gimnastycznej przy SP Rumienica										
budowa boiska w miejscowości Rożental										
* Modernizacja świetlic wiejskich										
realizacja zadania										
* modernizacja remiz strażackich oraz zakup sprzętu										
opracowanie dokumentacji technicznej										
realizacja zadania										
* budowa komunalnych budynków wielorodzinnych										
opracowanie programu budowy oraz wykonanie odpowiedniej dokumentacji technicznej										
realizacja zadania										

Cele rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej:

* Projekt oraz budowa systemu kanalizacji na terenie gminy

opracowanie dokumentacji technicznej										
etapowa realizacja zadania:										
budowa oczyszczalni ścieków w Samplawie										
etap I– sieć kanalizacyjna miejscowości Samplawa, Rodzone, Byszwałd, Losy, Raczek, Kazanice, Rożental										
etap II sieć kanalizacyjna miejscowości Kołodziejki, Pomierki, Łązek, Biała Góra, Grabowo, Wałdyki, Wiśniewo										
etap III sieć kanalizacyjna miejscowości Targowisko Dolne, Osowiec i kolonie, Rakowice, Ludwichowo, Targowisko Górne										
etap III sieć kanalizacyjna miejscowości Mortęgi, Złotowo, Lubstyn										
etap III sieć kanalizacyjna miejscowości Tuszewo										
etap IV sieć kanalizacyjna miejscowości Prątnica, Omule, Czerlin, Napromek, Lubstynek										
etap V sieć kanalizacyjna										

miejsowości Łązyn, Rumienica, Gutowo											
etap V sieć kanalizacyjna miejsowości Szepankowo, Zielkowo, Gierłoż											
* Polepszenie stanu dróg											
opracowanie projektów modernizacji układu z podziałem na poszczególne zadania inwestycyjne											
realizacja poszczególnych zadań inwestycyjnych:											
budowa drogi Fijewo-522m											
budowa drogi Mortęgi- Osowiec 1,22 km											
Budowa dróg w miejsowościach: Samplawa – Pustki, Samplawa – Biała Góra, Omule, Mortęgi											
przebudowa dróg w miejsowościach: Rożental, Byszwałd, Omule-Napromek											
Wykonanie nakładki w m. Tuszewo-Mortęgi											
przebudowa drogi w miejsowości Prątnica											
przebudowa dróg w miejsowościach: Tuszewo, Czerlin, Rumienica											
przebudowa dróg w miejsowościach: Napromek,											

Szczepankowo, Pomierki										
przebudowa dróg w miejscowościach: Gierłoż, Omule										
przebudowa dróg w miejscowościach: Samplawa, Kazanice										
wykonanie nakładki w m. Kazanice										
przebudowa dróg w miejscowościach: Gutowo, Łązek, Targowisko										
Przebudowa dróg w miejscowościach Rodzone, Rożental										
* Budowa oczyszczalni ścieków										
opracowanie dokumentacji technicznych										
realizacja działania										
* kompleksowe zagospodarowanie terenów inwestycyjnych										
opracowanie programu zagospodarowania oraz wykonanie odpowiedniej dokumentacji										
realizacja zadania										
* Gazyfikacja gminy										
opracowanie dokumentacji technicznej										
realizacja działania										

* Rozbudowa i modernizacja składowiska odpadów w Samplawie										
opracowanie dokumentacji technicznych										
realizacja działania-modernizacja lub współfinansowanie budowy w ramach Związku Gmin										
* Modernizacja sieci wodociągowej										
Rozbudowa stacji wodociągowej z rurociągami doprowadzającymi w Tragowisku										
Spinka wodna Targowisko-Mortegi-Tuszewo										
Spinka wodociągowa Złotowo-Omule ok. 3 km opracowanie dokumentacji i wykonawstwo										
Spinka wodociągowa Łążyn-Prątnica ok.3 km opracowanie dokumentacji i wykonawstwo										
Przyłącza w miejscowościach Rożental 2 sztuki, Gutowo 2 sztuki										
Przyłącza Prątnica-wyb Prątnica (Olszan) 12 szt. (z dokumentacją)										
Łącznik (spinka Rożental-Pomierki)										

Rozbudowa stacji uzdatniania wody z rurociągami doprowadzającymi w m. Łążyn projekt + wykonawstwo										

V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy/powiatu/województwa

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem programowym oraz Strategia Rozwoju Gminy Lubawa są dokumentami programowymi, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu kulturowo – ekologicznego, społecznego, gospodarczo – infrastrukturalnego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jak i Strategia Rozwoju Gminy Lubawa ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Studium Uwarunkowań i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz Strategia Rozwoju Gminy Lubawa ze swoimi celami nadrzędnymi oraz celami operacyjnymi wpisują się w cele Strategii Rozwoju Powiatu Iławskiego. Celem strategiczny Powiatu Iławskiego jest: spójny rozwój wspólnoty samorządowej poprzez doskonalenie wykonywania zadań publicznych w dziedzinie: współtworzenia warunków do rozwoju gospodarczego, rozwoju osobowości, bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, zdrowia, infrastruktury dla podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców powiatu.

Natomiast celami cząstkowymi Powiatu Iławskiego są:

1. Podniesienie poziomu wiedzy, wykształcenia i świadomości mieszkańców powiatu iławskiego dla zwiększenia stopnia mobilności na rynku pracy i rozwoju
2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego, stanu zdrowia, bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu
3. Rozwój infrastruktury, podniesienie jej funkcjonowania i korzyści dla mieszkańców powiatu
4. Ochrona zasobów naturalnych i wykorzystanie ich dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego z zachowaniem walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego

Większość z działań przewidzianych do realizacji przez niniejszy Plan wynika z założeń programowych Strategii rozwoju powiatu iławskiego. Są to zarówno zadania, których wdrożenie należy do kompetencji władz samorządowych gminy Lubawa, jak również

inne projekty, których realizacja zależy od zaangażowania władz powiatowych, lokalnej społeczności lub inwestorów zewnętrznych. Zadaniem tymi są:

1. w zakresie edukacji i przeciwdziałaniu bezrobociu:

- aktywizacja zawodowa rolników oraz mieszkańców po byłych PGR-ach w kierunku unowocześnienia wiedzy rolniczej tych, którzy utrzymują się z rolnictwa i przekwalifikowania tych, którzy zamierzają utrzymać się z działalności pozarolniczej
- aktywizacja zawodowa bezrobotnych – zagospodarowania w różnych formach nadmiernej podaży siły roboczej
- permanentne kształcenie dorosłych i niepełnosprawnych w celu wyrobienia w nich postaw przedsiębiorczych i dostosowania do rynku pracy
- uruchomienie nowych kierunków kształcenia ponad podstawowego w zgodzie z wyzwaniem rozwojowymi i potrzebami rynku

2. w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i pomocy społecznej

- program edukacyjno-oświatowy dla grup najsłabszych społecznie ukierunkowany na kształtowanie aktywnych postaw samodzielności życiowej
- program partnerstwa na rzecz rozwiązywania patologii i ubóstwa na terenie powiatu
- poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez bezpośrednie inwestycje, zmiany organizacyjne
- poprawa stanu zdrowotności mieszkańców poprzez profilaktykę, walkę z zagrożeniami chorobowymi, podniesienie stanu higieny, doskonalenie funkcji publicznej służby zdrowia i służb weterynaryjnych
- współdziałania z gminami w zakresie utylizacji odpadów powstających w wyniku produkcji zwierzęcej

3. w zakresie infrastruktury technicznej

- modernizacja i odnowa istniejących dróg i doprowadzenia ich do standardów europejskich
- utylizacji i zagospodarowania odpadów
- likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej
- koordynacja przewozów osobowych w powiecie i z powiatem

4. w zakresie ochrony i rozwoju zasobów naturalnych

- zwiększenie lesistości powiatu iławskiego
- wspieranie lokalnego sektora turystycznego bazującego na ścisłej współpracy z samorządami lokalnymi i partnerami zewnętrznymi

- ochrona krajobrazu powiatu iławskiego
- promocja zasobów powiatu iławskiego
- program aktywizacji zawodowej różnych grup ludności na rzecz wykorzystania zasobów przyrodniczych, walorów krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego
- program między gminnych inicjatyw w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego oraz dalszego rozwoju i modernizacji sieci gazowniczej, telekomunikacyjnej i energetycznej

Systematyczne wdrażanie zadań przewidzianych w Strategii rozwoju powiatu iławskiego przez gminy członkowskie pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru, wzrost jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności powiatu jako miejsca zamieszkania, działalności gospodarczej, atrakcji turystycznej.

Strategia rozwoju powiatu iławskiego musi być spójna z ustaleniami dokumentów programowych na poziomie regionalnym. Jej cele, a co za tym idzie – zadania przewidziane do wdrożenia, wynikają z wytycznych Strategii rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego oraz Planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego jako cel nadrzędny stawia „rozwój Warmii i Mazur na rzecz spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej w jednoczącej się Europie”.

Cele strategiczne sformułowano w ośmiu obszarach rozwoju, przyjętych jako priorytetowe dla województwa warmińsko - mazurskiego: wspieranie przedsiębiorczości, edukacja, infrastruktura techniczna, restrukturyzacja obszarów wiejskich, rozwój turystyki, atrakcyjność zamieszkania, środowisko przyrodnicze, dziedzictwo i kultura. Wśród zadań, mających na celu rozwój województwa, zawarta została m.in. modernizacja drogi o numerze 15 - Nowe Miasto Lubawskie – Lubawa – Ostróda (relacji Inowrocław – Lubawa – Ostróda). Ma ona się przyczynić do poprawy dostępności zewnętrznej do regionu Warmii i Mazur.

Natomiast Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego za cel nadrzędny przyjmuje „ukształtowanie rozwoju przestrzennego województwa tak, by było to atrakcyjne, przyjazne i wyjątkowe miejsce zamieszkania, wypoczynku oraz rozwoju społeczno-gospodarczego w kraju i Europie.” W ustaleniach Planu zawarte są zadania o znaczeniu krajowym (zadania rządowe), regionalnym, ponadlokalnym.

Wśród ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego dotyczących gminy Lubawa są:

1. budowa gazociągu tranzytowego wysokiego napięcia DN 150 przebiegającego przez gminy Lubawa, Nowe Miasto Lubawskie, Kurzętnik

2. budowa linii energetycznych wysokiego napięcia oraz modernizacja stacji GPZ – linia 110 kV NML oraz rozbudowa GPZ Lubawa
3. kompleksowa modernizacja linii kolejowej E-65 Gdańsk -Hawa-Warszawa-Zebrzydowice (przebiegającą przez gminę Lubawa)
4. Modernizacja drogi krajowej nr 15 Toruń- Lubawa-Ostróda do parametrów klasy G w tym budowa obejść miejscowości należących do gminy Lubawa,
5. Modernizacja dróg: nr 536 Hawa- Samplawa, nr 541 Lubawa- Żuromin
6. Realizacja i wspieranie programów małej retencji i zalesień na obszarach węzłów hydrograficznych i zachwianej równowagi przyrodniczej w stosunkach wodnych (obszar Garbu Lubawskiego- w tym gmina Lubawa).

Dokumenty planistyczne na poziomie regionalnym muszą być zgodne z Konsepcją Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. To opracowanie zawiera zadania o charakterze rządowym, regionalnym i ponadlokalnym planowane do wdrożenia. Ich ogólny zarys przekłada się na uszczegółowienie w dokumentach planistycznych niższych rzędów. Spójność dokumentów planistycznych wszystkich rzędów ma zapewnić zrównoważony rozwój naszego kraju we wszystkich dziedzinach życia.

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego będzie poddawana sprawdzeniu na poszczególnych etapach, na koniec każdego okresu programowania (2004 – 2006, 2007 – 2013) oraz na koniec okresu objętego niniejszym Planem. Kontrolę podlegać będzie stopień realizacji poszczególnych celów, monitorowanie postępu wdrażania zaplanowanych działań, ich zgodności z harmonogramem, sposób finansowania oraz rezultaty.

W wyniku wdrożenia działań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2006 przewiduje się osiągnięcie następujących wskaźników ogólnych:

- wzrost stopnia skanalizowania gminy
- budowa oczyszczalni ścieków,
- polepszenie stanu dróg
- zwiększenie kilometrażu dróg o nawierzchni ulepszonej,
- termomodernizacja obiektów gminnych,
- modernizacja stacji uzdatniania wody

- modernizacja składowiska odpadów w Samplawie lub współfinansowanie budowy składowiska odpadów w ramach Związku Gmin

Ponadto na koniec okresu programowania 2007 – 2013 przewiduje się:

- wzrost stopnia skanalizowania gminy,
- wzrost stopnia gazyfikacji gminy
- wzrost stopnia zagospodarowania terenów inwestycyjnych
- wzrost powierzchni placówek kulturalno-oświatowych przypadających na jednego ucznia
- polepszenie stanu dróg

Ponadto każde działanie będzie podlegać kontroli i ocenie. Stopień realizacji poszczególnych działań zostanie określony przy pomocy wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania. W poniższej tabeli zestawiono proponowane rodzaje wskaźników dla różnych rodzajów zadań oraz sposób ich pomiaru.

Wskaźniki	Jednostka miary	Sposób pomiaru
Wskaźniki produktu		
1. Długość zmodernizowanej drogi gminnej	km	Monitoring w miejscu realizacji projektów – źródła własne
2. Długość wybudowanych dróg gminnych	km	jw.
3. Ilość wybudowanych skrzyżowań	szt.	jw.
4. Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	jw.
5. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	jw.
6. Powierzchnia zmodernizowanych systemów ciepłowniczych	m ²	Monitoring na miejscu realizacji inwestycji, dane techniczne z oddania obiektów do użytku
7. Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	m ²	Monitoring w miejscu realizacji projektów – źródła własne
8. Powierzchnia zmodernizowanych wybudowanych wysypisk śmieci	ha	jw.
9. Liczba zbudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	jw.
10. Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.	Statystyka gminna

Wskaźniki rezultatu		
1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	ha	Statystyka gminna
2. Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej	szt	jw.
3. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	km	Statystyka gminna
4. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez wysypisko śmieci	szt	j.w.
5. Nośność zmodernizowanych dróg	kN/oś	jw.
6. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy	km	Statystyka gminna i powiatowa
7. Poziom wskaźników fizykochemicznych uzdatnionej wody	mg/dm ³	Statystyka gminna
Wskaźniki oddziaływania		
1. Liczba pojazdów korzystających z drogi	szt.	Statystyka gminna
2. Ilość ścieków odprowadzanych (w okresie roku)	m ³ /miesiąc	Statystyka gminna
3. Wielkość migracji w gminie	saldo	Statystyka gminna, US w Olsztynie
4. Liczba wody konsumowanej	m ³ /miesiąc	Statystyka gminna
5. Liczba nielegalnych wysypisk śmieci zlikwidowanych (po 2 latach)	szt	Statystyka gminna
6. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	osoby	Statystyka gminna
7. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	osoby	Statystyka gminna

VII. Plan finansowy na lata 2004-2006 oraz 2007-2013

Aktualna i prognozowana sytuacja finansowa gminy Lubawa w okresie programowania 2004 – 2006 oraz w latach 2007 – 2013 została przedstawiona w poniższych tabelkach.

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	DOCHODY OGÓLEM, w tym:	13.501.832	13.328.792	15.976.117	22.079.735	21.320.000	23.040.000	22.920.000	23.670.000	22.172.000	22.240.000	21.750.000	21.900.000
1.	DOCHODY WŁASNE	3.886.174	3.648.892	3.833.287	4.630.000	4.750.000	4.950.000	4.920.000	5.050.000	5.100.000	5.200.000	5.250.000	5.300.000
2.	SUBWENCJE	7.830.242	8.205.274	9.455.487	9.520.000	9.800.000	10.000.000	10.100.000	10.200.000	10.350.000	10.500.000	10.800.000	11.000.000
3.	DOTACJE CELOWE NA ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ	1.041.333	956.061	1.054.128	1.250.000	1.450.000	1.500.000	1.600.000	1.650.000	1.700.000	1.720.000	1.750.000	1.800.000
4.	DOTACJE CELOWE NA ZADANIA WŁASNE	744.083	518.565	1.633.215	6.679.735	5.320.000	6.590.000	6.300.000	6.770.000	5.022.000	4.820.000	3.950.000	3.800.000
B	WYDATKI OGÓLEM, w tym	13.501.402	13.321.880	16.576.117	23.679.735	22.720.000	23.040.000	22.920.000	25.670.000	22.172.000	23.240.000	21.750.000	21.900.000
	WYDATKI BIEŻĄCE	10.651.131	11.066.737	12.479.117	12.900.735	13.700.000	14.100.000	14.300.000	14.600.000	14.900.000	15.000.000	15.050.000	15.100.000
2.	WYDATKI INWESTYCYJNE	2.850.271	2.255.143	4.097.000	10.779.000	9.020.000	8.940.000	8.620.000	11.070.000	7.272.000	8.240.000	6.700.000	6.800.000
C	WYNIK FINANSOWY (A-B) (+,-)	+430	+6912	-600.000	-1.600.000	-1.400.000	-	-	-2.000.000	-	-1.000.000	-	-
D	ŹRÓDŁA SFINANSOWANIA DEFICYTU BUDŻETOWEGO	470.000	-	600.000	1.600.000	1.400.000	-	-	2.000.000	-	1.000.000	-	-
1.	kredyt bankowy	470.000	-	600.000	1.600.000	1.400.000	-	-	2.000.000	-	1.000.000	-	-
2.	pożyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	inne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
E	SPLATY RAT KREDYTÓW I POŻYCZEK	324.900	415.864	431.400	551.400	501.500	701.400	701.400	715.200	800.000	800.000	1.050.000	1.050.000
1.	Zaciągniętych w latach ubiegłych	324.900	415.864	431.400	431.400	181.500	181.400	181.400	195.200	-	-	-	-
2.	Zaciągniętych w roku budżetowym	-	-	-	120.000	320.000	520.000	520.000	520.000	800.000	800.000	1.050.000	1.050.000
F	STAN NADWYŻKI BUDŻETOWEJ LUB DEFICYTU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	-1.189.326	-1.197.797	-1.393.350	-2.441.950	-3.340.450	-2.639.050	-1.937.650	-3.222.450	-2.422.450	-2.622.450	-1.572.450	-522.450

Gmina zgodnie z dokumentami tematycznymi programów operacyjnych UE musi zapewnić część środków potrzebnych na realizację inwestycji. Po ogólnym oszacowaniu kosztów poszczególnych projektów dokonano ich podziału na źródła finansowania zgodnie z posiadanymi na dzień dzisiejszy informacjami o ZPORR.

Poniżej przedstawione zostały tabele z poszczególnymi projektami i ich finansowaniem i umieszczeniem w czasie. Szczególna uwaga została zwrócona na inwestycje przewidziane na lata 2004 – 2006. W dalszej części opracowania przedstawiona zostanie także ich charakterystyka i szczegółowe informacje dotyczące wskaźników monitorowania.

Inwestycje przewidziane na kolejny okres programowania Unii Europejskiej, tj. lata 2007 – 2013, zostały przedstawione bardziej ogólnie. Związane jest to przede wszystkim z faktem, że na kolejny okres zostanie przygotowany nowy Plan Rozwoju Lokalnego. Uszczegółowieniu poddane będą wówczas harmonogram, finansowanie oraz szczegółowy opis projektów.

Planowane inwestycje	Rok 2004			Rok 2005			Rok 2006			2004 - 2006		
	w tysiącach złotych									Razem	środki własne	inne źródła
	Razem	środki własne	inne źródła	Razem	środki własne	inne źródła	Razem	środki własne	inne źródła			
1. Rozbudowa stacji wodociągowej z rurociągami doprowadzającymi w Targowisku	579	330	249 Sapard	-	-	-	-	-	-	579	330	249 Sapard
2. Spinka wodna Targowisko-Mortęgi-Tuszewo	185	185	-	-	-	-	-	-	-	185	185	-
3. Spinka wodociągowa Złotowo-Omule ok. 3 km , opracowanie dokumentacji i wykonawstwo	14	14	-	100	50	50	-	-	-	114	64	50
4. Spinka wodociągowa Łążyn-Prątnica ok.3 km, opracowanie dokumentacji i wykonawstwo	14	14	-	100	50	50	-	-	-	114	64	50
5. Przyłącza miejscowości Rożental 2 szt., Gutowo 2 szt	82	82	-	-	-	-	-	-	-	82	82	-
6. Łącznik (spinka Rożental-Pomierki)	20	20	-	-	-	-	-	-	-	20	20	-
7. Przyłącza Prątnica - wyb. Prątnica (Olszan) 12 szt. (dokumentacja)	21	21	-	130	130	-	-	-	-	151	151	-
8. Rozbudowa stacji uzdatniania wody z rurociągami doprowadzającymi w m. Łążyn projekt + wykonawstwo	24	24	-	995	249	746	-	-	-	1019	273	746
9. Budowa drogi Samplawa-Pustki (przy SP)	11	11	-	1	-	1	872	219	653	884	230	654
10. Budowa sali gimnastycznej w Rożentalu	30	30	-	586	286	300	500	200	300	1116	516	600

11. Kanalizacja etap I budowa oczyszczalni ścieków w Samplawie + sieć kanalizacyjna miejscowości (Samplawa, Rodzone, Byszwałd, Losy, Raczek, Kazanice, Rożental)	170	170	-	6000	1500	4500	6000	1500	4500	12170	3170	9000
12. Termomodernizacja obiektów gminnych : budynek Urzędu Gminy, ZS Grabowo- Wałdyki	-	-	-	300	100	200	-	-	-	300	100	200
13. Termomodernizacja obiektów gminnych : SP,ZOZ GOZ w Rożentalu i Prątnicy i SP Rumienica	-	-	-	-	-	-	300	100	200	300	100	200
14. Rozbudowa szkoły w Samplawie	1028	1028	-	1133	633	500	-	-	-	2161	1661	500
15. Modernizacja oświetlenia ulicznego gminy	430	215	215	-	-	-	-	-	-	430	215	215
16. Modernizacja składowiska odpadów w Samplawie lub współfinansowanie budowy składowiska odpadów w ramach Związku Gmin	-	-	-	300	150	150	400	150	250	700	300	400
17. Budowa drogi Fijewo -522 m	607	233	374 Sapard	-	-	-	-	-	-	607	233	374 Sapard
18. Budowa drogi Mortęgi – Osowiec 1,22 km	816	298	518 Sapard	-	-	-	-	-	-	816	298	518 Sapard
19. Przebudowa drogi w m. Rożental	-	-	-	-	-	-	700	190	510	700	190	510
20. Przebudowa drogi w m. Samplawa- Biała Góra	-	-	-	550	150	400	-	-	-	550	150	400
21. Przebudowa drogi w m. Byszwałd	-	-	-	-	-	-	400	100	300	400	100	300
22. Wykonanie nakładki w m. Tuszewo- Mortęgi 1,0 km	-	-	-	-	-	-	240	80	160	240	80	160
23. Przebudowa drogi Omule – Napromek 1,6 km	-	-	-	-	-	-	480	130	350	480	130	350
24. Przebudowa drogi w m. Omule	-	-	-	400	100	300	-	-	-	400	100	300

25. Przebudowa drogi Mortęgi-Osowiec	-	-	-	330	90	240	-	-	-	330	90	240
26. Budowa boiska sportowego przy gimnazjum w Prątnicy	20	20	-	50	50	-	-	-	-	70	70	-
RAZEM	4051	2695	1356	10975	3538	7437	9892	2669	7223	24918	8902	16016

*Istnieje możliwość dofinansowania prac przygotowawczych (np. prace geologiczne, studium wykonalności, dokumentacja przetargowa etc.) ze środków ZPORR, jednak z braku ostatecznych rozstrzygnięć (wydatek ponoszony jest przed złożeniem wniosku; wyjaśnienia wymaga sposób, w jaki wydatki takie będą traktowane) możliwość taka nie została uwzględniona. Dodatkowo, dla projektów infrastrukturalnych realizowanych przez JST przewidziana jest krajowa dotacja budżetowa w wysokości 10 punktów procentowych, zmniejszająca wymagany poziom wkładu własnego na realizację projektów. Dotacja ta, ze względu na zły stan finansów publicznych (zapewnienie środków budżetowych stoi pod znakiem zapytania), również nie została uwzględniona.

Planowane działanie	w tysiącach złotych*		
	Razem	Środki własne	ZPORR (inne źródła)
Rok 2007			
Kanalizacja etap II budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości (Kołodziejki, Pomierki, Łążek, Biała Góra, Grabowo, Wałdyki, Wiśniewo)	4000	1000	3000
Modernizacja składowiska odpadów w Samplawie lub współfinansowanie budowy składowiska odpadów w ramach Związku Gmin	500	250	250
Przebudowa drogi w miejscowości Prątnica	1200	300	900
Wykonanie nakładki i budowa rowów w miejscowości Rakowice	640	192	448
Budowa sali gimnastycznej SP Złotowo	1000	500	500
Modernizacja 18 remiz strażackich oraz zakup sprzętu	1000	250	750
Kompleksowe zagospodarowanie terenów inwestycyjnych	600	300	300
Razem	8940	2792	6148
Rok 2008			
Kanalizacja etap III budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości (Targowisko Dolne, Osowiec i kolonie, Rakowice i Ludwichowo, Targowisko Górne)	3000	1000	2000
Modernizacja świetlic wiejskich	400	150	250
Przebudowa drogi w miejscowości Tuszewo	1520	460	1060
Przebudowa drogi w miejscowości Czerlin	1100	330	770
Przebudowa drogi w miejscowości Rumienica	1800	500	1300
Kompleksowe zagospodarowanie terenów inwestycyjnych	400	100	300
Budowa boiska w miejscowości Złotowo	400	100	300
Razem	8620	2640	5980
Rok 2009			
Kanalizacja etap III budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości (Mortęgi, Złotowo, Lubstyn)	3000	1000	2000
Modernizacja świetlic wiejskich	400	150	250
Budowa sali gimnastycznej przy SP Byszałd	1000	500	500
Budowa budynku wielorodzinnego komunalnego	1000	1000	0
Przebudowa drogi w miejscowości Napromek	1420	426	994
Przebudowa drogi w miejscowości Szczepankowo	3000	900	2100
Przebudowa drogi w miejscowości Pomierki	450	120	330
Kompleksowe zagospodarowanie terenów inwestycyjnych	400	100	300
Modernizacja sieci wodociągowej	400	100	300
Razem	11070	4296	6774

Rok 2010			
Kanalizacja etap III budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości Tuszewo	3000	1000	2000
Budowa budynku wielorodzinnego komunalnego	1500	1500	0
Przebudowa drogi w miejscowości Gierłoż	672	187	485
Przebudowa drogi w miejscowości Omule	1700	510	1190
Modernizacja sieci wodociągowej	400	100	300
Razem	7272	3297	3975
Rok 2011			
Kanalizacja etap IV budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości (Prątnica, Omule, Czerlin, Napromek, Lubstynek)	3000	1000	2000
Budowa sali gimnastycznej przy SP Tuszewo	1200	600	600
Przebudowa drogi w miejscowości Samplawa	1300	910	390
Przebudowa drogi w miejscowości Kazanice	1000	300	700
Wykonanie nakładki w miejscowości Kazanice	240	72	168
Budowa budynku wielorodzinnego komunalnego	1500	1500	0
Razem	8240	4382	3858
Rok 2012			
Kanalizacja etap V budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości (Łązyn, Rumienica, Gutowo)	2500	1000	1500
Przebudowa drogi w miejscowości Gutowo	1300	390	910
Przebudowa drogi w miejscowości Łązek	1100	330	770
Modernizacja świetlic wiejskich	400	150	250
Przebudowa drogi w miejscowości Targowisko	1000	300	700
Budowa boisk Grabowo, Samplawa	400	100	300
Razem	6700	2270	4430
Rok 2013			
Kanalizacja etap V budowa sieci kanalizacyjnej miejscowości (Szczepankowo, Zielkowo, Gierłoż)	2500	1000	1500
Przebudowa drogi w miejscowości Rodzone	1200	350	850
Przebudowa drogi w miejscowości Rożental	1200	350	850
Budowa sali gimnastycznej przy SP Rumienica	1200	600	600
Gazyfikacja	500	150	350
Budowa boisk min Rożental	200	100	100
Razem	6800	2550	4250
Ogółem	57642	22227	35415

Poniżej w postaci tabel została przedstawiona charakterystyka inwestycji przewidzianych do realizacji w latach 2004 – 2006. Dotyczyła ona identyfikacji podmiotu odpowiedzialnego za realizację projektu, harmonogramu wdrażania, źródeł finansowania, krótkiego opisu

technicznego oraz rodzaju i sposobu pomiaru wskaźników obrazujących przebieg tych inwestycji.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa oczyszczalni ścieków w Samplawie + sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Samplawa, Rodzone, Byszwałd, Losy, Raczek, Kazanice, Rożental – etap I
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy w Lubawie
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	12170 tys. PLN (wraz z dokumentacją techniczną)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: kolejne etapy dot budowy oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej a) opracowanie dokumentacji technicznej b) km sieci kanalizacyjnej -78 c) przepompownie 384 d) 590 przyłączonych gospodarstw domowych
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	* 3170 tys. PLN - własne środki budżetowe * 9000 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja I etapu projektu rozpocznie się opracowaniem dokumentacji technicznej w 2004r. natomiast prace budowlane w 2005 roku i zakończą się w 2006 roku.
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	Na poziomie produktu: - długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej. Na poziomie rezultatu: - liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej - długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, - ilość oczyszczanych ścieków, - liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków. Na poziomie oddziaływania: - liczba ścieków odprowadzonych (w okresie 1 roku) - liczba ścieków oczyszczonych (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	a) monitoring na miejscu b) statystyka gminna c) badania ankietowe

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa sali gimnastycznej w Rożentalu
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1116 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: rozbudowę istniejącego kompleksu szkolnego o zespół sportowy dla szkoły podstawowej
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 516 tys. PLN - własne środki budżetowe • 600 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2004 i będzie trwać do końca roku 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zbudowanych obiektów sportowych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów szkół podstawowych - liczba korzystających z sal gimnastycznych <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób regularnie korzystających z obiektów edukacyjno- sportowych (po 2 latach)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu - statystyka gminna - badania ankietowe

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa boiska sportowego przy gimnazjum w Prątnicy
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	70 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: rozbudowę istniejącego kompleksu szkolnego o boisko sportowe
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 70 tys. PLN - własne środki budżetowe
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2004 i będzie trwać do końca roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zbudowanych obiektów sportowych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów gimnazjów - liczba korzystających z sal gimnastycznych <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób regularnie korzystających z obiektów edukacyjno- sportowych (po 2 latach)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu - statystyka gminna

	<ul style="list-style-type: none"> - badania ankietowe, - statystyka szkolna
--	--

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja drogi w miejscowości Rożental
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	700 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie istniejącej nawierzchni bitumicznej na długości 1250 mb,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 190 tys. PLN - własne środki budżetowe • 510 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) - liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Termomodernizacja obiektów gminnych: budynek Urzędu Gminy, Z.S. Grabowo-Wałdyki
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	300 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje Wymiana stolarki okiennej, drzwi wejściowych+ ocieplenie budynku, modernizacja kotłowni
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> * 100 tys. PLN - własne środki budżetowe * 200 tys. PLN - inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się i zakończy w roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia obiektów publicznych ze zmodernizowaną infrastrukturą ciepłowniczą <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty energii cieplnej <p>Na poziomie oddziaływania:</p>

	-oszczędności z tytułu zmniejszenia kosztów stałych utrzymania obiektów (po 2 latach)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe. - audyt energetyczny - statystyka szkolna

TYTUŁ PROJEKTU	Termomodernizacja obiektów gminnych: SP,ZOZ GOZ w Rożentalu i Prątnicy i SP Rumienica
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	300 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje Wymiana stolarki okiennej, drzwi wejściowych+ ocieplenie budynku, modernizacja kotłowni
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	* 100 tys. PLN - własne środki budżetowe * 200 tys. PLN - inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się i zakończy w roku 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	Na poziomie produktu: - powierzchnia obiektów publicznych ze zmodernizowaną infrastrukturą ciepłowniczą Na poziomie rezultatu: - koszty energii cieplnej Na poziomie oddziaływania: - oszczędności z tytułu zmniejszenia kosztów stałych utrzymania obiektów (po 2 latach)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe. - audyt energetyczny - statystyka szkolna

TYTUŁ PROJEKTU	Rozbudowa szkoły w Samplawie
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	2161 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: a) rozbudowę istniejącego kompleksu szkolnego o 1022.75 m ² b) projekt techniczny przewiduje dobudowę sali gimnastycznej o wymiarach sali ćwiczeń 24,0x12,0 i wysokości 6,5 m w świetle oraz sześciu izb lekcyjnych i zaplecza socjalno-

	bytowego wraz z przebudową infrastruktury technicznej
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 1661 tys. PLN - własne środki budżetowe • 500 tys. PLN - inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2004 i będzie trwać do końca roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zbudowanych placówek oświatowych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów szkół podstawowych - liczba korzystających z sal gimnastycznych <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób regularnie korzystających z obiektów edukacyjno-sportowych (po 2 latach) - liczba osób, które ukończyły na miejscu szkołę podstawową
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu - statystyka gminna - badania ankietowe, - statystyka szkolna i ośrodka zdrowia.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja oświetlenia ulicznego gminy
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	430 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - montaż nowych opraw i źródeł światła (wymiana na energooszczędne oprawy sodowe na istniejącej siatce słupów. Wymianie podlegać będą wszystkie wyeksploatowane oprawy rtęciowe. - wymianę/montaż przewodów zasilających (oprawa-zabezpieczenie)-623 kpl - montaż zacisków prądowych dla wszystkich opraw na sieci - wymianę/montaż zabezpieczeń - wymianę i montaż wysięgników jednoramiennych na nowe o długości 2 m wraz z oprawami - konserwacja wszystkich pozostałych wysięgników - zakup i montaż zegarów astronomicznych
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 215 tys. PLN - własne środki budżetowe • 215 tys. PLN – inne środki (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2004
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych punktów oświetleniowych <p>Na poziomie rezultatu:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - zużycie energii - zmniejszenie ilości emisji popiołów do atmosfery <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Rozbudowa stacji uzdatniania wody z rurociągami doprowadzającymi w m. Łążyn, gmina Lubawa
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1 019 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. remont budynku stacji wodociągowej 2. dobór pomp głębinowych 3. dobór zestawu napowietrzającego 4. dobór zestawu filtracyjnego 5. dobór urządzeń do regeneracji filtrów 6. dobór zestawu hydroforowego 7. dobór dozownika podchlorynu sodu 8. dobór zbiorników retencyjnych 9. osiągnięcia następujących parametrów: <ul style="list-style-type: none"> - wydajność ujęcia wody – $Q = 55\text{m}^3/\text{h}$, - długość przewodów doprowadzających wodę $\varnothing 90$ – ok.50 mb,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 273 tys. PLN - własne środki budżetowe • 746 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2005 i zostanie ukończona w tym samym roku ,natomiast dokumentacja będzie przygotowana w 2004
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody, <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poziom wskaźników fizykochemicznych uzdatnionej wody,
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Rozbudowa istniejącej stacji wodociągowej wraz z rurociągami doprowadzającymi wodę w Targowisku
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy w Lubawie
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	579 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje rozbudowę istniejącej stacji do osiągnięcia następujących parametrów: a) wydajność ujęcia wody – $Q = 64 \text{ m}^3/\text{h}$, b) długość przewodów doprowadzających wodę $\varnothing 110 - 80 \text{ mb}$,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 330 tys. PLN - własne środki budżetowe • 249 tys. PLN - środki z programu SAPARD
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu odbędzie się w roku 2004.
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanej sieci wodociągowej <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej - długość sieci wodociągowej na terenie gminy <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wody konsumowanej (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> a) monitoring na miejscu, b) dane techniczne z oddania obiektu do użytku, c) statystyka gminna, d) badania ankietowe,

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja sieci wodociągowej
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy w Lubawie
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	666 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Niniejszy projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - spinka wodna Targowisko-Mortęgi-Tuszewo - spinka wodociągowa Złotowo-Omule ok. 3 km (wraz z dokumentacją) - spinka wodociągowa Łążyn-Prątnica ok. 3 km (wraz z dokumentacją) - przyłącza w miejscowościach Rożental, 2 szt, Gutowo 2 szt - przyłącza Prątnica-wyb Prątnica (Olszan) 12 szt (wraz z dokumentacją) - Łącznik (spinka Rożental-Pomierki)
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	566 tys. PLN- własne środki własne 100 tys. PLN – inne źródła
HARMONOGRAM	Realizacja projektu rozpocznie w 2004 roku i zakończy się w

REALIZACJI	roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	Na poziomie produktu: - długość zmodernizowanej sieci wodociągowej Na poziomie rezultatu: - liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej - długość sieci wodociągowej na terenie gminy Na poziomie oddziaływania: - liczba wody konsumowanej (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	a) monitoring na miejscu b) statystyka gminna c) badania ankietowe

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja składowiska odpadów w Samplawie lub współfinansowanie budowy składowiska odpadów w ramach Związku Gmin etap I
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	700 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wykonanie dokumentacji technicznej - doprowadzenie energii elektrycznej i wody - budowa nowej uszczelnionej kwatery o kubaturze około 50 m ³
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 300 tys. PLN - własne środki budżetowe • 400 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2005 i zostanie ukończona w 2006 roku
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	Na poziomie produktu: - liczba zmodernizowanych wysypisk śmieci - objętość zmodernizowanych wysypisk śmieci Na poziomie rezultatu: - liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez wysypisko śmieci Na poziomie oddziaływania: - liczba nielegalnych wysypisk śmieci zlikwidowanych (po 2 latach)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja drogi w miejscowości Samplawa-Biała Góra
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	550 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie istniejącej nawierzchni gruntowej (żwirowej) na długości 800 mb, - modernizację pozostałego odcinka o nawierzchni żwirowej - poszerzenie jezdni do szerokości 4,5 m.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 150 tys. PLN - własne środki budżetowe • 400 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) - liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi w miejscowości Byszwałd
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	400 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie istniejącej nawierzchni bitumicznej na długości 800 mb,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 100 tys. PLN - własne środki budżetowe • 300 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg

	Na poziomie oddziaływania: - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Wykonanie nakładki w miejscowościach Tuszewo-Mortęgi
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	240 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wykonanie warstwy ścieralnej gr. 4 cm 5500 m ² - wykonanie zjazdów gospodarczych - wykonanie rowów przydrożnych
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 80 tys. PLN - własne środki budżetowe • 160 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	Na poziomie produktu: - długość zmodernizowanych dróg gminnych Na poziomie rezultatu: - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg Na poziomie oddziaływania: - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- monitoring na miejscu, - statystyka gminna,

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi Omule- Napromek
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	480 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wzmocnienie istniejącej nawierzchni bitumicznej na długości 1600 mb,
ŹRÓDŁA	<ul style="list-style-type: none"> • 130 tys. PLN - własne środki budżetowe

FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 350 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi w miejscowości Omule
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	400 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie istniejącej nawierzchni bitumicznej na długości 250 mb, - modernizację pozostałego odcinka o nawierzchni gruntowej (0,6 km) - poszerzenie jezdni do szerokości 4,5 m.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 100 tys. PLN - własne środki budżetowe • 300 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Przebudowa drogi Mortęgi-Osowiec
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	330 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wzmocnienie istniejącej nawierzchni żwirowej na długości 490 mb,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 90 tys. PLN - własne środki budżetowe • 240 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2005
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa drogi Fijewo
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	607 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wzmocnienie istniejącej nawierzchni bitumicznej na długości 522 mb, - modernizację pozostałego odcinka o nawierzchni gruntowej - poszerzenie jezdni do szerokości 6 m.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 233 tys. PLN - własne środki budżetowe • 374 tys. PLN – środki z Sapard
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2004
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) liczba wypadków (w okresie 1 roku)

SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.
---------------------------	--

TYTUŁ PROJEKTU	Budowa drogi Mortęgi-Osowiec
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	816 tys. PLN (w tym dokumentacja)
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie istniejącej nawierzchni żwirowej na długości 1226 mb, - poszerzenie jezdni do szerokości 4,5 m.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 298 tys. PLN - własne środki budżetowe • 518 tys. PLN – środki z Sapard
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu zostanie przeprowadzona w roku 2004
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość zmodernizowanych dróg gminnych <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci - nośność zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) - liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

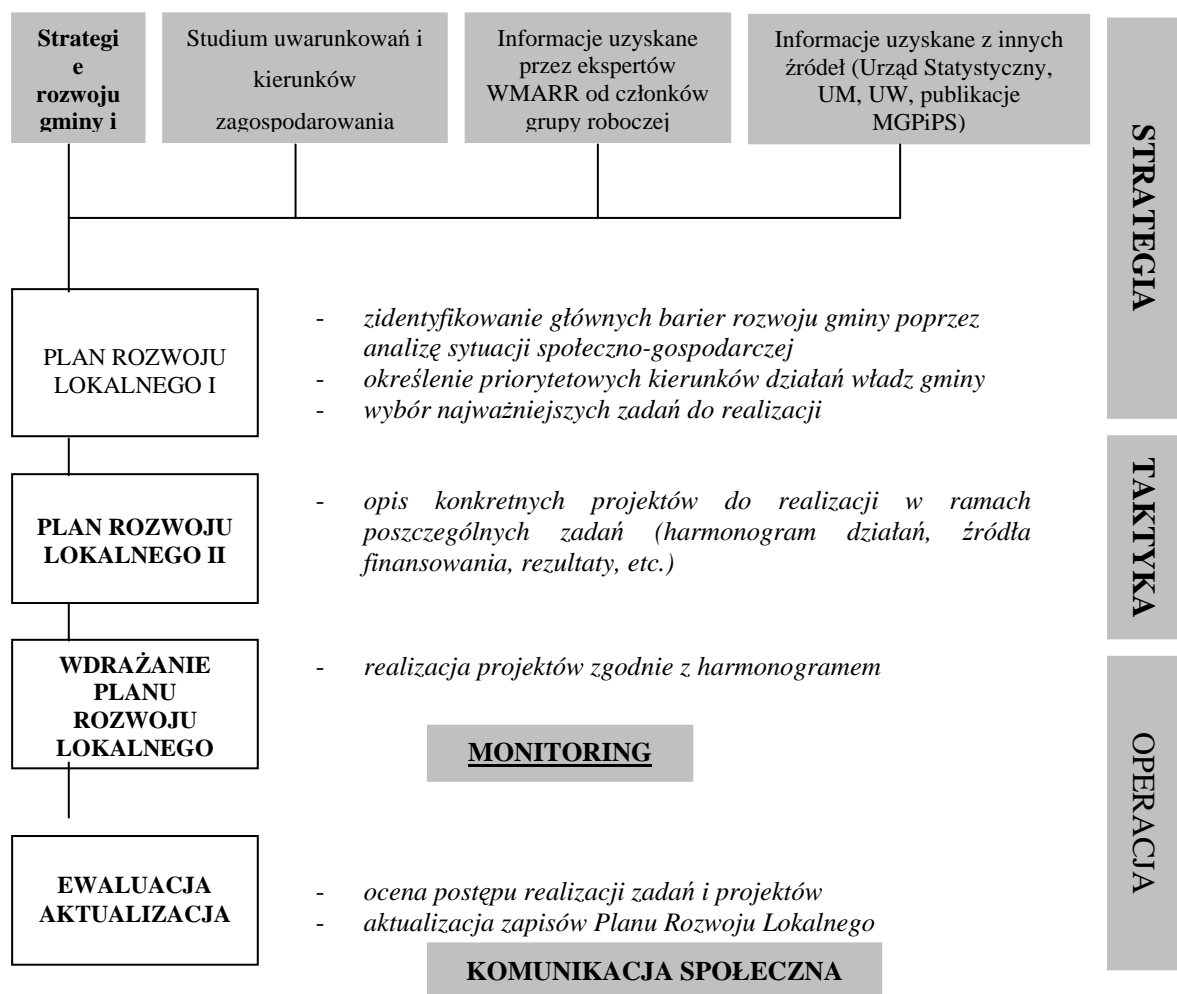
TYTUŁ PROJEKTU	Budowa drogi Samplawa- Pustki (przy SP)
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Urząd Gminy Lubawa
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	884 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizację istniejącej nawierzchni gruntowej - poszerzenie jezdni
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 230 tys. PLN - własne środki budżetowe • 654 tys. PLN – inne źródła (środki ze ZPORR)
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu rozpocznie się w roku 2006 i zostanie ukończona w tym samym roku ,natomiast dokumentacja będzie przygotowana w 2004
OCZEKIWANE REZULTATY -	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długość wybudowanych dróg gminnych

WSKAŹNIKI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych skrzyżowań <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów inwestycyjnych które stały się dostępne w wyniku realizacji projektu, - średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci, - nośność zmodernizowanych dróg, <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku) - liczba wypadków (w okresie 1 roku)
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - monitoring na miejscu, - statystyka gminna, - badania ankietowe.

VIII. System wdrażania i monitorowania Planu

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Planu Rozwoju Lokalnego jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Zasady programowania, wdrażania i ewaluacji Planu Rozwoju Lokalnego obrazuje poniższy schemat

Źródło: Opracowanie własne.

Poszczególne projekty wdrażane są w oparciu o harmonogram realizacji projektów zawarty we wcześniejszej części niniejszego dokumentu. Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje następujące podokresy:

1. 2004 – grudzień 2006
2. Styczeń 2007 – grudzień 2013

Finansowanie

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę

dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gmina wskazuje, że na realizację przyjętych celów zabezpieczy 25% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych. Zakłada się, że niewykonanie wszystkich planowanych zadań w latach 2004-2006 powoduje przesunięcie ich realizacji na lata następne. Plan finansowy z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania oraz harmonogramu na poszczególne lata został przedstawiony w rozdziale VII.

Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu,
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu.

Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Gminy

Urząd Gminy Lubawa, jako instytucja wdrażająca Plan, odpowiedzialny będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Monitoring wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego

Monitorowania wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Planu i jego realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Planu Rozwoju Lokalnego. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie, zatem następująco:

- wójt Gminy Lubawa – Tomasz Ewertowski,
- z-ca Wójta – Marian Licznerski,
- skarbnik Gminy – Małgorzata Licznerska,
- sekretarz Gminy – Henryk Bach,
- przewodniczący Rady Gminy – Jan Laskowski,
- przewodniczący Komisji Gospodarki, Budżetu i Finansów Rady Gminy – Jerzy Szałkowski,
- pracownik Urzędu – Mariusz Kowalkowski,
- pracownik Urzędu – Andrzej Baczewski,
- pracownik Urzędu – Józef Nidzworski,
- pracownik Urzędu – Marcin Bielicki,

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie Referat Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych Urzędu Gminy w Lubawie. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego w formie standardowego raportu monitorującego (Załącznik 1). Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia ww. posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całego Planu Rozwoju Lokalnego w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Planu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Planu, Komitet

Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. w styczniu 2007 i w styczniu 2014 r.) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Planu Rozwoju Lokalnego. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Planu a jego rzeczywistym wykonaniem będą w ww. raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Wójta.

Proponuje się przeprowadzenie ankiety na początku 2007 oraz na początku 2014 roku. Jej celem będzie uzyskanie informacji od mieszkańców gminy Lubawa na temat zmiany warunków życia w odniesieniu do początku każdego okresu programowania.

IX. Sposoby oceny i komunikacji społecznej

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Z warunku tego wynika konieczność utworzenia niezależnej organizacyjnie od zespołów zaangażowanych w proces tworzenia i wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego komórki ewaluacyjnej w strukturze Urzędu Gminy Lubawa, w skład, której wchodziłby jeden lub więcej pracowników zajmujących się ewaluacją ex-post. Celem tej ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych projektów w ramach Planu.

Pracownik komórki ewaluacyjnej do 31 stycznia każdego roku przygotowuje raport ewaluacyjny (wg formatu zamieszczonego w Załączniku 2), dotyczący roku poprzedniego. W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

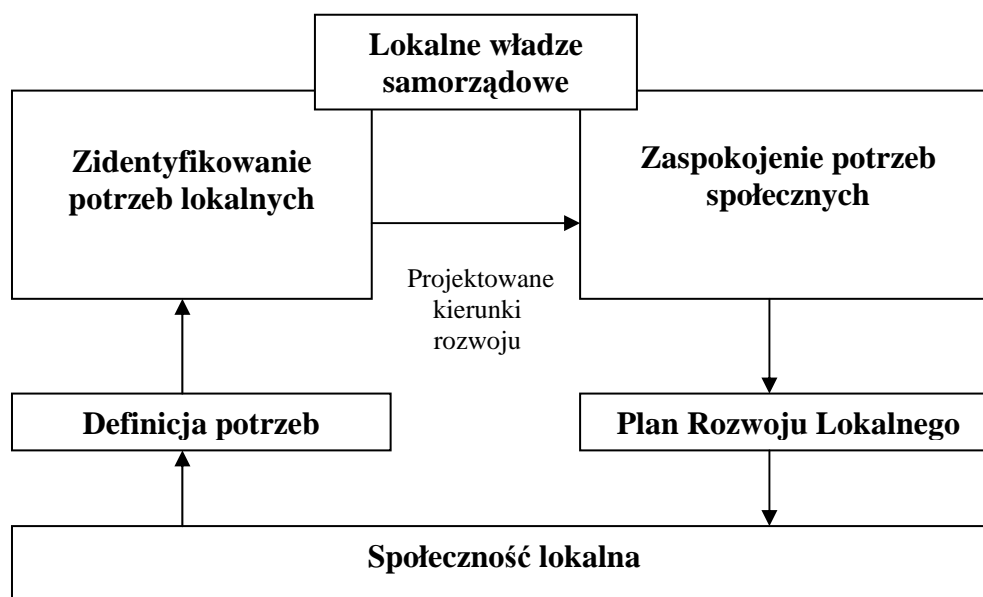
- skuteczności - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całego Planu) określone na etapie programowania zostały osiągnięte,
- efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Planu z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Planu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Planu na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Planie Rozwoju Lokalnego potrzeb i problemów.

W raporcie ewaluacyjnym zawarte będą także rekomendacje i proponowane zmiany w Planie Rozwoju Lokalnego. Raport ewaluacyjny będzie konsultowany i omawiany

z zespołami zaangażowanymi w powstawanie i realizację Planu. Plan Rozwoju Lokalnego będzie aktualizowany uchwałą Rady Gminy na podstawie rekomendacji i propozycji zmian zawartych w raporcie ewaluacyjnym. Szczegółowe zasady wprowadzania korekt i aktualizowania Planu powinna określać specjalna uchwała w sprawie Planu Rozwoju Lokalnego.

Władze samorządowe w trakcie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia.

Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Możemy wyróżnić dwa główne typy otoczenia społecznego, z którym władze gminy muszą się komunikować. Po pierwsze jest to otoczenie wewnętrzne, obejmujące pracowników urzędu, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą, ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne, lecz także technologię i zasoby organizacji. Jest również otoczenie zewnętrzne.

Otoczenie zewnętrzne bliższe obejmuje przede wszystkim ogół mieszkańców gminy, w którym jednak można wyróżnić szereg grup, organizacji, stowarzyszeń i instytucji czy przedsiębiorstw. Otoczenie zewnętrzne dalsze jest to faktyczne otoczenie gminy jako

wspólnoty terytorialnej – sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe.

Obszary działań w zakresie komunikacji dwustronnej i współpracy władz gminy Lubawa ze społecznością lokalną to:

- informacja o postępach wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego - każdy mieszkaniec gminy będzie miał możliwość uzyskania informacji o aktualnym stanie prac wdrożeniowych Planu Rozwoju Lokalnego w siedzibie sekretariatu Urzędu Gminy, wraz z wglądem w dokumentację (raporty monitoringowe, raporty ewaluacyjne),
- możliwość udziału mieszkańców w posiedzeniach Komitetu Monitorującego (po wcześniejszym zgłoszeniu swojej obecności),
- podjęcie współpracy z mediami lokalnym - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku,
- informacje z prac Komitetu Monitorującego zamieszczane na stronie www.

Instytucja Zarządzająca zapewnia środki informacyjne i promocyjne w zakresie udzielonej pomocy z funduszy strukturalnych. Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne będą miały na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

Informowanie i promocja odbywać się będzie poprzez organizowanie szkoleń i konferencji na temat możliwości pozyskania środków unijnych. W prasie lokalnej i regionalnej, w telewizji i radiu regionalnym oraz w internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Planu. Sprawy związane ze środkami informacyjnymi i promocyjnymi stosowanymi przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych reguluje Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1159/2000.

X. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1.

Raport monitoringowy z realizacji projektu

1. Tytuł projektu

.....

2. Kolejny numer raportu monitoringowego i okres objęty raportem

.....

3. Dane teleadresowe osoby przygotowującej

.....

.....

4. Opis działań zrealizowanych w okresie objętym raportem monitoringowym

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Harmonogram realizacji projektu

a) planowany

Etapy realizacji projektu	Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

b) rzeczywisty

Etapy realizacji projektu	Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...				Rok 200...			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

6. Działania, jakie zostaną zrealizowane w najbliższym czasie

.....

7. Informacje o problemach związanych z realizacją projektu

.....

8. Finansowa realizacja projektu

Etapy realizacji projektu	Źródło 1		Źródło 2		Źródło 3		Razem	
	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki
RAZEM								

Raport ewaluacyjny realizacji projektu

1. Tytuł projektu

.....

2. Kolejny numer raportu i okres objęty raportem ewaluacyjnym

.....

3. Podstawa sporządzenia raportu ewaluacyjnego (nr raportu monitoringowego z realizacji projektu)

.....
.....

4. Dane teled adresowe osoby przygotowującej

.....
.....

5. Skuteczność realizacji projektu

Cele:

a) zakładane

.....
.....
.....
.....

b) osiągnięte

.....
.....
.....
.....

6. Efektywność realizacji projektu

Procentowy wskaźnik rzeczywiście zaangażowanych środków finansowych na realizację projektu w stosunku do zakładanych wydatków w okresie raportowania

.....
.....
.....
.....

7. Użyteczność realizacji projektu

Porównanie efektów przeprowadzenia inwestycji (mierzalnych wskaźników) w stosunku do wartości zakładanych w projekcie.

.....
.....
.....
.....

8. Zalecane zmiany w przebiegu realizacji projektu

.....
.....
.....
.....

9. Uwagi

.....
.....
.....
.....